

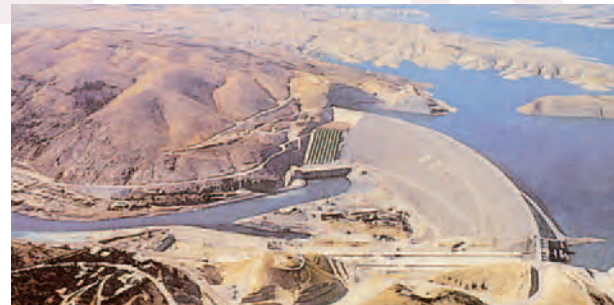

*“Kesin zaruret olmadıkça
piyasalara karışılmaz;
bununla beraber, hiçbir
piyasa da başıboş değildir.”*

H. Otaturk

İÇİNDEKİLER

	SAYFA NO
İÇİNDEKİLERI-II
SUNUŞIII-IV
KISALTMALARV-VI
BİRİNCİ BÖLÜM1
KURUMSAL YAPI, KURULUŞ VE İŞLEYİŞ1
1.1 Yasal Statü1
1.2 Amaç ve Görev Kapsamı1
1.2.1 Amaç1
1.2.2 Görev Kapsamı2
1.2.3 Görev Dağılımı3
1.2.4 Kurum Başkanının Görev ve Yetkileri8
1.3 İdari Yapı9
1.3.1 Kurul9
1.3.2 Hizmet Birimleri9
1.3.2.1 Ana Hizmet Birimleri10
1.3.2.2 Danışma Hizmet Birimleri10
1.3.2.3 Yardımcı Hizmet Birimleri10
1.4 İnsan Kaynakları11
1.5 Fiziksel Koşullar ve Donanım18
İKİNCİ BÖLÜM21
ENERJİ PİYASASI21
2.1 Elektrik Piyasası21
2.1.1 Dünyada Elektrik Piyasası21
2.1.1.1 Avrupa Birliği'ne İlişkin Durum Değerlendirmesi21
2.1.1.2 Avrupa Birliği'nde Yeni Elektrik Direktifi22
2.1.1.3 Avrupa Komisyonu Tarafından Bir Avrupa Düzenleyicileri Grubu Kurulmuştur25
2.1.2 Türkiye'de Elektrik Piyasası25
2.2 Doğal Gaz Piyasası26
2.2.1 Dünyada Doğal Gaz Piyasası26
2.2.2 Türkiye'de Doğal Gaz Piyasası28
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM31
FAALİYETLER31
3.1 Elektrik Piyasası Faaliyetleri31
3.1.1 Düzenlemeler31

3.1.2 Lisanslar	.34
3.1.3 Tarifeler	.37
3.1.4 Dünya Bankası Finansmanı İle Yapılan Çalışmalar	.39
3.1.4.1 Gelir Düzenlemesi ve Tarife Onayı Uygulamaları Projesi	.39
3.1.5 Uygulama Süreci	.40
3.1.5.1 Serbest Tüketici Uygulaması	.40
3.1.5.2 Mali Uzlaştırma	.41
3.1.6. Özelleştirmeye İlişkin Çalışmalar	.42
3.1.7. Hedefler	.43
3.2 Doğal Gaz Piyasası Faaliyetleri	.44
3.2.1 Düzenlemeler	.44
3.2.2 Lisanslar ve Sertifikalar	.44
3.2.3 Tarifeler	.45
3.2.4 İhaleler	.45
3.2.5 Hedefler	.46
3.3 Petrol Piyasası Faaliyetleri	.47
3.4 Elektrik, Doğal Gaz ve Petrol Piyasalarında Kamulaştırma Faaliyetleri	.47
3.4.1 Elektrik Piyasasında Kamulaştırma Faaliyetleri	.50
3.4.2 Doğal Gaz Piyasasında Kamulaştırma Faaliyetleri	.50
3.4.3 Petrol Piyasasında Kamulaştırma Faaliyetleri	.51
3.5 Denetim Faaliyetleri	.52
3.6 Rekabetin ve Tüketici Haklarının Korunması Faaliyetleri	.53
3.6.1 Tüketici Haklarının Korunması Doğrultusunda Yapılan Çalışmalar	.53
3.6.2 Enerji Piyasasında Faaliyet Gösteren Tüzel Kişilerin Müşteri Hizmetleri Açısından Sorunlarının Tespiti ve Çözülmesini Sağlamaya İlişkin Çalışmalar	.55
3.6.3 Diğer Çalışmalar	.55
3.6.3.1 Enerji Sektörünün Yeniden Yapılandırılması Konulu Toplantı	.55
3.6.3.2 Doğal Gaz Piyasası Bilgilendirme Toplantıları	.56
3.6.3.3 Enerji Piyasasının Serbestleştirilmesi Konulu Forum Düzenlenmesi	.56
3.7 Kurumun Taraf Olduğu Yargıya İntikal eden uyuşmazlık, Dava ve Takipler	.57
3.8 Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Birliği ve Koordinasyon Konularında Yapılan Faaliyetler	.58
3.8.1 Konferans ve Tanıtım Faaliyetleri	.58
3.8.2 Çok Taraflı Kuruluşlarla İlişkiler	.59
3.8.3 Avrupa Birliği ile İlişkiler	.61
3.9 Basın ve Halkla İlişkiler Konularında Yürütülen Faaliyetler	.63
Terimler Sözlüğü	.65

E P D K

SUNUŞ

Enerji sektörünün serbest rekabete açılmasının en önemli aşamalarından olan düzenleyici bir kurumun oluşturularak, yapılacak düzenlemeler çerçevesinde kamu ağırlıklı sektörün yeniden yapılandırılması ve reform sürecinin öngörülebilir bir program çerçevesinde şekillendirilmesi çalışmalarında, iki yıl gibi kısa bir sürede, önemli mesafeler kat edilmiştir. Bu gelişmeler Kurumumuzun sektörün kamu ve özel nitelikli tüm aktörleri ile birlikte gerçekleştirdiği çalışmaların bir sonucudur.

Bu süreç içinde Kurumsal yapının oluşturulması, ikincil mevzuatın hazırlanması ve edinilen tecrübeler ışığında ülke şartları çerçevesinde revize edilmesi ile piyasa faaliyetlerinin düzenlenmesi ve son bir yılda da elektrik ve doğal gaz sektörlerinde faaliyette bulunan gerçek ve tüzel kişilere lisans ve sertifika verilmesi piyasa düzenlemeleri anlamında dünya ölçeğinde emsalleri dikkate alındığında kaydedilen ciddi aşamalardır.

2003 yılında elektrik piyasasında ikincil mevzuatın oluşturulması çalışmaları kapsamında 3 yönetmelik ve 6 tebliğ yayımlanmıştır. Diğer taraftan, 2002 yılının Eylül ayında elektrik piyasasının açılması ile birlikte Kurumumuza 302 adedi yeni yatırım olmak üzere 546 adet lisans başvurusu yapılmış olup, 2003 yılında 194 adet lisans verilmiştir. Mevcut sözleşmeler kapsamında faaliyet gösteren tüzel kişilerden, bazıları mevcut sözleşmelerindeki serbest piyasaya aykırı hükümlerinden feragat ederek rekabet ortamında faaliyet göstermek üzere Kurumumuza lisans başvurusunda bulunmuşlardır. Aynı şekilde, bir kısım otoprodüktör ve otoprodüktör grubu tüzel kişiler de faaliyetlerini üretim şirketi olarak sürdürmek üzere lisans almak için başvurmuştur. Bunlar, enerji sektörünün yeniden yapılandırılması konusunda piyasadaki eğilimi göstermesinin yanı sıra, serbest piyasaya olan güveni yansıtan önemli göstergelerdir.

Doğal gaz piyasasının 2002 yılının Kasım ayında açılması ile birlikte 2003 yılında 36 adet lisans ve 244 adet yapım ve hizmet sertifikası verilmiştir. Ayrıca 2003 yılında 19 dağıtım bölgesinde ve 21 şehirde, şehir içi doğal gaz dağıtım ihaleleri yapılmıştır. Yapılan ihaleler sonucunda oluşan fiyatlar mevcut illerde uygulanan doğal gaz fiyatlarına göre % 10 ila % 20 oranında daha düşüktür. Doğal gaz piyasasında da görülen bu eğilim enerji alanında serbest piyasa modelinin ülke yararına olduğunu açık bir şekilde göstermektedir.

Elektrik ve doğal gaz sektöründe serbestleşme sürecinin olumlu sonuçları alınmaya başlanırken petrol piyasasının düzenleme ve denetleme görevi 5015 sayılı Petrol Pi-

yasası Kanunu ile Kurumumuza verilmiştir. Böylesi bir yapılanma ülkemizde Kurumumuza ve serbest piyasaya olan güveni açık bir şekilde göstermektedir. Petrol Piyasası Kanununun yürürlüğe girmesinin akabinde sektörün katılımı ile ikinci mevzuatın hazırlanması çalışmalarına başlanmıştır.

Ülkemizde son iki yıllık süreç içinde enerji maliyetlerinde görülen düşüşlerin ekonomimizin diğer alanlarında da olumlu yansımaları açık bir şekilde görülmektedir. Tüm sektörlerin en önemli girdisini oluşturan enerjinin serbest rekabet ortamında daha ucuz temin edilebilmesinin olumlu sonuçları ekonomimizin orta ve uzun vadede yapısal sorunlarının çözümünde de etkin bir rol oynayacaktır.

Enerji sektörünün rekabetçi bir ortamda yeniden yapılandırılması tüm dünyada uzun ve zorlukları bulunan bir süreç içinde gerçekleşen bir oluşumdur. Kamu ağırlıklı enerji sektörünün serbest piyasa mekanizması içinde sağlıklı bir yapılanmaya kavuşması, diğer faktörlerle birlikte, düzenleme ve denetleme işlevlerinin de eksiksiz yerine getirilmesine bağlıdır. Böylece serbest piyasa modelinin işleyişini kolaylaştıran düzenleme ve denetleme mekanizması ile kaynakların etkin dağılımı ve kamu yararı unsurları uyumlu bir bütün içinde yeralacaktır.

Başarılı bir düzenleyici yapının tesisinde mevzuatın oluşturulması ve alınan kararlarda sektörün temsilcilerinin katılımı büyük önem arz etmektedir. Bu anlayışla enerji sektörünün serbestleştirilmesinin en önemli işlevlerinden biri olan düzenleme ve denetleme fonksiyonunu en etkin, verimli, hızlı ve şeffaf bir biçimde yerine getirmeye çalışan Kurumumuzun 2003 yılı çalışmalarının özetlendiği faaliyet raporunun kamuoyunu bilgilendirme ve yönlendirme anlamında faydalı olmasını ümit ediyorum.

Saygılarımla
Yusuf GÜNAY
Başkan

E P D K

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD:Amerika Birleşik Devletleri

ABGS:Avrupa Birliği Genel Sekreterliği

AEEG: İtalyan Elektrik ve Doğal Gaz Otoritesi

BOTAŞ: Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi

CEER: Avrupa Enerji Düzenleyicileri Birliği-Council of European Energy Regulators

CERA: Cambridge Enerji Araştırmaları Birliği-Cambridge Energy Research Associates

DB: Dünya Bankası

DMO: Devlet Malzeme Ofisi

DPUC: The Department of Public Utility Control

DSİ: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü

DTÖ: Dünya Ticaret Örgütü

EGO: Ankara Elektrik Gaz Otobüs Genel Müdürlüğü

ECO: Ekonomik İşbirliği Teşkilatı

ERRA: Enerji Piyasası Düzenleyicileri Bölgesel Birliği-The Energy Regulators
Regional Association

ERSE: Portekiz Elektrik Sektörü Düzenleyicisi-Entidade Reguladora Dos Serviços
Energeticos

ETKB: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

EÜAŞ: Elektrik Üretim İletim A.Ş.

FERC: Amerika Birleşik Devletleri Federal Enerji Düzenleme Komisyonu-Federal
Energy Regulatory Commission

GATS: Hizmetler Ticareti Genel Anlaşması-General Agreement on Trade and
Services

IEA: Uluslararası Enerji Ajansı-International Energy Agency

İHD: İşletme Hakkı Devri

KEİB: Karadeniz Ekonomik İşbirliği

KWH: Kilovatsaat

LNG: Sıvılaştırılmış Doğal Gaz-Liquid Natural Gas

MEM: Mercado Electrico Mayorista-Arjantin Elektrik Piyasası

MW: Megavat

NETA: İngiltere Yeni Elektrik Ticareti Düzenlemeleri-The New Electricity Trading
Arrangements

- NZEM:** Yeni Zelanda Toptan Satış Piyasası-New Zeland Electricity Market
- OECD:** Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü-Organisation for Economic Cooperation and Development
- OFGEM:** İngiltere Doğal Gaz Ve Elektrik Piyasaları Bürosu-The Office of Gas and Electricity Markets
- OME:** Akdeniz Enerji Şirketleri Birliği-Observatoire Mediterranéen de L'energie
- ÖİB:** Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
- PJM:** Pensilvanya,New Jersey,Maryland Piyasası
- PKB:** Proje Koordinasyon Birimi
- PPIAF:** Public Private Infrastructure Advisory Facility
- PUB:** Proje Uygulama Birimi
- RAE:** Yunanistan Düzenleyici Kurumu-Regulatory Authority for Energy
- RIS:** Düzenleyici Bilgi Sistemleri- Regulatory Information Systems
- SEEERF:** Güney Doğu Avrupa Enerji Düzenleme Forumu-South Eastern Europe Energy Regulatory Forum
- TAIEX:** İlerleme veri tabanı mevzuat uyumu-Technical Assistance Information Exchange
- TEDAŞ:** Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi
- TEİAŞ:** Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi
- TETAŞ:** Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi
- TPAO:** Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı
- YİD:** Yap İşlet Devret

E P D K

1.1. Yasal Statü

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile kurulan Elektrik Piyasası Düzenleme Kurumu, 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununda yapılan düzenleme ile Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu adını almıştır. Kurulun Başkan ve Üyeleri, 02.11.2001 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 2001/3168 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile atanmıştır.

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun Geçici 2. maddesine göre ilk defa atanan üyelere Başkan dışında, ikinci yılın sonunda kura sonucunda belirlenecek iki üye ve dördüncü yılın sonunda, kalan üyelere kura sonucunda belirlenecek iki üyenin yerine, bu Kanunda belirtilen hükümlere uygun olarak yeni üye ataması yapılır. Bu hükme istinaden 19 Kasım 2003 tarihinde çekilen kura sonucu görevi süresi dolan üyelerin yerine ve ikinci başkanlık görevine yeni atamalar yapılmıştır.

Kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip Kurumun ilişkili olduğu bakanlık Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığıdır.

Kurum, Kurul Kararı ile Elektrik, Doğal Gaz ve Petrol Piyasası Kanunlarının uygulanmasına ilişkin düzenleyici işlemler tesis ederek ve özel nitelikli kararlar almaya yetkilidir.

1.2. Amaç ve Görev Kapsamı

1.2.1. Amaç

Kurum;

Elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösterebilecek, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir elektrik enerjisi piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin sağlanması amacıyla 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile,

Doğal gazın kaliteli, sürekli, ucuz, rekabete dayalı esaslar çerçevesinde, çevreye zarar vermeyecek şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, doğal gaz piyasasının serbestleştirilerek mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir doğal gaz piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin sağlanması amacıyla ise 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu ile,

1

bölüm

KURUMSAL YAPI, KURULUŞ ve İŞLEYİŞ

bölüm

KURUMSAL YAPI,
KURULUŞ ve İŞLEYİŞ

Yurt içi ve yurt dışı kaynaklardan temin olunan petrolün doğrudan veya işlenerek güvenli ve ekonomik olarak rekabet ortamı içerisinde kullanıcılara sunumuna ilişkin piyasa faaliyetlerinin şeffaf, eşitlikçi ve istikrarlı biçimde sürdürülmesi için yönlendirme, gözetim ve denetim faaliyetlerinin düzenlenmesi amacını 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu ile

yerine getirmektedir.

1.2.2. Görev Kapsamı

Kurum;

- Elektrik Piyasasında; tüzel kişilerin yetkili oldukları faaliyetleri ve bu faaliyetlerden kaynaklanan hak ve yükümlülüklerini tanımlayan Kurul onaylı lisansların verilmesinden, işletme hakkı devri kapsamındaki mevcut sözleşmelerin 4628 sayılı Kanun hükümlerine göre düzenlenmesinden, piyasa performansının izlenmesinden, performans standartlarının ve dağıtım ve müşteri hizmetleri yönetmeliklerinin oluşturulmasından, tadilinden ve uygulattırılmasından, denetlenmesinden, fiyatlandırma esaslarını tespit etmekten, piyasa ihtiyaçlarını dikkate alarak serbest olmayan tüketicilere yapılan elektrik satışında uygulanacak fiyatlandırma esaslarını tespit etmekten ve bu fiyatlarda enflasyon nedeniyle ihtiyaç duyulacak ayarlamalara ilişkin formülleri uygulamaktan ve bunların denetlenmesinden ve piyasada Kanuna uygun şekilde davranılmasını sağlamaktan sorumludur.
- Doğal Gaz Piyasasında; doğal gazın ithali, iletimi, dağıtımı, depolanması, ticareti ve ihracatı ile bu faaliyetlere ilişkin tüm gerçek ve tüzel kişilerin hak ve yükümlülüklerini tanımlayan lisans ve sertifikaların verilmesinden, piyasa ve sistem işleyişinin incelenmesinden, dağıtım ve müşteri hizmetleri yönetmeliklerinin oluşturulmasından, tadilinden ve uygulattırılmasından, denetlenmesinden, maliyeti yansıtan fiyatların incelenmesinden ve piyasada 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununa uygun şekilde davranılmasını sağlamaktan yetkili ve sorumludur. Kanunun yürütülmesinde, gerçek ve tüzel kişilerin Kurumdan alacakları lisans veya sertifika kapsamında yapacağı faaliyetlerin denetimi, gözetimi, yönlendirilmesi, uyulacak usul ve esaslar ile bu lisans ve sertifikaların kapsamı, verilme kriterleri, süreleri, bedellerinin tespit şekli, çevre mevzuatı ile uyum sağlanması, sicil kayıtlarının tutulma usulü ile lisans ve sertifika sahiplerinin hak ve yükümlülükleri ve piyasanın düzenlenmesi ile ilgili gerek görülen diğer hususlar, çıkarılan yönetmeliklerle düzenlenmektedir.

- Petrol Piyasasında; petrol ile ilgili rafinaj, işleme, madeni yağ üretimi, depolama, iletim, serbest kullanıcı ve ihrakiye faaliyetlerinin yapılması ve bu amaçla tesis kurulması ve/veya işletilmesi, akaryakıt dağıtımı, taşınması ve bayilik faaliyetlerinin yapılması için lisansların verilmesi, güncelleştirilmesi, geçici olarak durdurulması veya iptaline ilişkin işlemler yapmak, lisans gerektiren faaliyet ve/veya işlemlerin kapsamı, lisans ile kazanılan hak ve üstlenilen yükümlülükler, lisans kapsamındaki faaliyetlerin kısıtlanması, faaliyetin yürütülmesine ilişkin olarak özel şartlar belirlenmesi konularında düzenlemeler yapmaya yetkilidir.

Kurum; 4628, 4646 ve 5015 sayılı Kanunların hükümleri uyarınca Kurul Kararıyla elektrik, doğal gaz ve petrol piyasasına ilişkin olarak hazırladığı yönetmelikleri ve tebliğleri piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilerin ve ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerini alarak yürürlüğe koymaktadır.

1.2.3. Görev Dağılımı

Kurum, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa göre aşağıdaki görevleri yerine getirmekle yükümlüdür:

- 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu hükümlerini uygulamak.
- Her yılın Ocak ayının sonuna kadar, serbest tüketici tanımına ilişkin limitlerdeki indirimleri belirlemek ve yeni limitleri yayımlamak.
- Tüketicilere güvenilir, kaliteli, kesintisiz ve düşük maliyetli elektrik enerjisi hizmeti verilmesini teminen gerekli düzenlemeleri yapmak.
- Lisans sahipleri için kabul görmüş muhasebe usulleri uyarınca mali raporlama standartları ve yönetim bilişim sistemlerini belirlemek ve bunların uygulanmasını sağlamak.
- Üretim, iletim ve dağıtım şirketleri ile otoprodüktör ve otoprodüktör grubu tesisleri için güvenlik standartları ve şartlarını tespit etmek ve bunların uygulanmasını sağlamak.
- Piyasanın gelişimine bağlı olarak yeni ticaret yöntemleri ve satış kanallarının uygulanabilmesine yönelik altyapının geliştirilmesi ve uygulanmasını sağlamak.
- Kanunun amaçları ile uyumlu olarak, gerektiği durumlarda, model anlaşmalar geliştirmek.

1

bölüm

KURUMSAL YAPI, KURULUŞ ve İŞLEYİŞ

bölüm

KURUMSAL YAPI,
KURULUŞ ve İŞLEYİŞ

- Ticari sırlar ve gizli rekabet bilgileri de dahil olmak üzere, ticari açıdan hassas olan her türlü bilginin açıklanmasını engelleyecek usul ve esasları belirlemek ve uygulamak.
- Piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilerin eşitlik ve şeffaflık standartlarına uymalarını sağlamak için faaliyetlerini, uygulamalarını ve ilgili lisans hüküm ve şartlarına uyup uymadıklarını denetlemek.
- Rekabeti sağlamak için iştirakler arası ilişkilere ilişkin standartlar ve kurallar oluşturmak, uygulamak ve bu standartların piyasa faaliyetlerinde karşılıklı iştirak, işletme ve muhasebe konularında kısıtlamalar içermesi gerektiğinde, bu kısıtlamaları belirlemek.
- Yıllık rapor ve piyasa gelişimi ile ilgili sair raporları hazırlamak ve Bakanlığa sunmak.
- Elektrik enerjisi üretiminde çevresel etkiler nedeniyle yenilenebilir enerji kaynaklarının ve yerli enerji kaynaklarının kullanımını özendirmek amacıyla gerekli tedbirleri almak ve bu konuda teşvik uygulamaları için ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde girişimde bulunmak.
- Kanun hükümlerinin uygulanması ve Kanunla kendisine verilen görevleri yerine getirmek için gerekli olan ve piyasada rekabeti geliştirmeye yönelik olarak gerçek ve tüzel kişilerin uymaları gereken, talimatları ve tebliğleri, şebeke yönetmeliğini, dağıtım yönetmeliğini, müşteri hizmetleri yönetmeliğini, dengeleme ve uzlaştırma yönetmeliğini onaylamak.
- Lisanslara ilişkin onaylarla, Kanunda belirtilen sair onayları vermek.
- Dağıtım şirketleri tarafından hazırlanıp TEİAŞ tarafından sonuçlandırılan talep tahminlerini onaylamak, gerektiğinde revize ettirmek.
- Kurul onaylı talep tahminlerine dayanarak, TEİAŞ tarafından hazırlanan üretim kapasite projeksiyonu ve iletim yatırım planı ile bu planlarla uyumlu olarak mülkiyeti kamuda olan dağıtım tesislerini işleten dağıtım şirketleri tarafından hazırlanan dağıtım yatırım planlarını onaylamak, gerektiğinde revize edilmesini sağlamak ve onay verdiği yatırım planlarının uygulanmasını denetlemek.
- İlgili lisans hükümleri uyarınca hazırlanacak olan; TETAŞ'nin toptan satış fiyat tarifesini, iletim tarifesini, dağıtım tarifeleri ile perakende satış tarifelerini incelemek ve onaylamak.

1

bölüm

KURUMSAL YAPI, KURULUŞ ve İŞLEYİŞ

- İletim, dağıtım, toptan satış ve perakende satış için yapılacak fiyatlandırmaların ana esaslarını tespit etmek ve gerektiğinde ilgili lisans hükümleri doğrultusunda revize etmek.
- Otoprodüktör ve otoprodüktör gruplarının kendi veya ortaklarının ihtiyaçları dışında satışa sundukları elektrik enerjisi miktarına ilişkin yüzdeleri yayımlamak ve gerektiğinde revize etmek.
- İletim ek ücreti oranını belirlemek ve iletim ek ücreti tutarının TEİAŞ tarafından tahsili ve Kuruma ödenmesine ilişkin düzenlemeleri yapmak.
- Tüzel kişiler tarafından lisanslarla ilgili işlemler ve sair işlemler karşılığında Kuruma ödenecek bedelleri belirlemek.
- Piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilerin denetlenmiş mali tablolarını incelemek veya incelettirmek.
- Tüzel kişilerden istenecek olan; hizmet güvenilirliği, hizmet dışı kalmalar ve diğer performans ölçütleri ile ilgili raporların kapsamını belirlemek ve düzenli olarak Kurula vermelerini sağlamak.
- Kanun ve yönetmelik hükümlerine, Kurul tarafından onaylanan tarife ve yönetmeliklere, lisans hüküm ve şartlarına ve Kurul Kararlarına aykırı davranıldığı durumlarda, idari para cezası vermek ve lisansları iptal etmek.
- Üretim, iletim ve dağıtım tesislerinin inşası ve işletilmesi sırasında genel olarak kamu yararının, hidrolik kaynakların, ekosistemin ve mülkiyet haklarının korunması için diğer kamu kuruluşları ile birlikte hareket ederek kamu yararı ve güvenliğine tehdit teşkil eden veya etme olasılığı bulunan durumları incelemek ve bu durumları ortadan kaldırmak amacıyla, daha önceden bilgi vermek şartıyla bu tesislerde 20.11.1984 tarihli ve 3082 sayılı Kanun hükümleri uyarınca gereken tedbirleri almak.
- Kurumun, Başkanlık tarafından hazırlanan bütçesini, yıllık iş planını, gelir-gider kesin hesaplarını, yıllık raporunu ve piyasa gelişimi ile ilgili sair raporları onaylamak ve gerekli gördüğü durumlarda, bütçe kalemleri arasında aktarma yapılmasına karar vermek.
- Lisans sahibi tarafların, iletim sistemi ya da bir dağıtım sistemine bağlantı ve sistem kullanımına ilişkin anlaşmaların hükümleri üzerinde mutabakata varamamaları halinde, ihtilafları Kanunun ve tarafların ilgili lisanslarının hükümlerine göre çözmek.

bölüm

KURUMSAL YAPI,
KURULUŞ ve İŞLEYİŞ

- Kurumun giderlerini, onaylı bütçesi çerçevesinde ve harcama usul ve esaslarını belirlemek üzere çıkaracağı yönetmeliğe uygun olarak gerçekleştirmek.
- Mevcut sözleşmelerle ilgili olarak; bu sözleşmelerin tarafları arasında yapılacak ve beş iş günü öncesinden tarih ve saati Kurula bildirilecek toplantılara, gerek gördüğünde katılmak.
- Mevcut sözleşmelere ilişkin olarak, Kanun hükümleri uyarınca rekabetçi piyasaya girişi kolaylaştıracak hususlarda, taraflarca değerlendirilmek üzere değişiklik önerilerinde bulunmak ve mevcut sözleşmelerin ihtilafların haline ilişkin hükümlerini ihlal etmemek kaydıyla, bu sözleşmelere ilişkin herhangi bir resmi ihtilaf halli sürecinin başlatılmasından önce, ihtilafların halli için arabuluculuk yapmak.
- Kanunun kendisine verdiği görevleri yerine getirirken, konusuna ait olarak gerekli gördüğü her türlü bilgi ve belgeyi, tüm kamu ve özel kuruluşlardan ve kişilerden istemek ve/veya yerinde incelemek.
- Personel atamaları da dahil olmak üzere, Kurumun personel politikasını oluşturmak ve uygulamak.
- Kuruma taşınır ve taşınmaz mal veya hizmet alınması, satılması ve kiralanması konularında karar vermek.
- Uluslararası organizasyon ve teşkilatların piyasaya ilişkin mevzuat ve uygulamalarını izleyerek, gerekli gördüğü düzenlemeleri yapmak; yasal düzenleme ihtiyacı duyulması halinde gerekli hazırlıkları yaparak Bakanlığa sunmak.
- Kurumun üçüncü kişilerle olan alacak, hak ve borçları hakkında her türlü işleme karar vermek.
- Uygun bulunduğu konularda Başkanlığı görevlendirmek veya yetkilendirmek.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu, doğal gaz piyasası ile ilgili olarak aşağıda belirtilen hususlardaki görevleri yerine getirir:

- Doğal gaz piyasa faaliyetlerine ilişkin plan, politika ve uygulamalarla ilgili Kurum görüş ve önerilerini belirlemek.
- Doğal gaz piyasa faaliyetlerine ilişkin doğrudan taraf olunan uluslararası anlaşmalardan doğan hak ve yükümlülüklerin ifası için, Kuruma düşen görevlerin yapılmasını sağlamak.

1

bölüm

KURUMSAL YAPI, KURULUŞ ve İŞLEYİŞ

- Doğal Gaz Piyasası Kanunu ile Kuruma yetki verilen konularda, doğal gaz piyasa faaliyetlerine ilişkin her türlü düzenlemeleri onaylamak ve bunların yürütülmesini sağlamak.
- Doğal Gaz Piyasası Kanununda yer alan lisans ve sertifikaların verilmesine ve bunların yürütülmesi ve iptaline ilişkin her türlü kararları almak ve uygulamak.
- Doğal Gaz Piyasası Kanununda yer alan hükümler dahilinde özel hallerde uygulamaya konulabilecek sınırlama ve yükümlülüklerin tespiti ile fiyat belirlemesine yönelik kararları almak.
- Doğal gaz piyasası içerisinde rekabetin hiç veya yeterince oluşmadığı alanlarda, fiyat ve tarife teşekkülüne ilişkin usul ve esasları düzenlemek.
- Doğal Gaz Piyasası Kanununda belirlenen faaliyetlere ilişkin tarifeleri onaylamak veya tarife revizyonları hakkında karar almak.
- Doğal gaz piyasası faaliyetleri ile ilgili denetleme, ön araştırma ve soruşturma işlemlerinin yürütülmesi, yetkisi dahilinde ceza ve yaptırımları uygulamak ve dava açmak da dahil olmak üzere her türlü adli ve idari makama başvuru kararlarını almak.
- Doğal Gaz Piyasası Kanununun uygulanması ile ilgili olarak tüzel kişiler veya tüzel kişiler ile tüketiciler arasında çıkacak ihtilafları çözmek.
- Doğal Gaz Piyasası Kanununda gösterilen diğer görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu petrol piyasası ile ilgili olarak aşağıda belirtilen görevleri yerine getirir:

- Petrol Piyasası Kanunu hükümlerini uygulamak, piyasa faaliyetlerine ilişkin her türlü düzenlemeleri yapmak ve yürütülmesini sağlamak.
- Petrol faaliyetlerine ilişkin plan, politika ve uygulamalarla ilgili Kurum görüş ve önerilerini belirlemek.
- Petrol piyasa faaliyetleriyle ilgili denetleme, ön araştırma ve soruşturma işlemlerini yürütmek, yetkisi dahilindeki ceza ve yaptırımları uygulamak ve dava açmak da dahil olmak üzere her türlü adli ve idari makama başvuru kararlarını almak.

1

bölüm

KURUMSAL YAPI, KURULUŞ ve İŞLEYİŞ

- Uluslararası organizasyon ve teşkilatların petrol piyasasına ilişkin uygulamalarını izlemek.
- Petrol piyasasında lisans ve lisanslarla ilgili işlem bedellerini belirlemek.
- Petrol piyasasında faaliyet gösteren kişilerin denetlenmiş malî tablolarını incelemek veya incelettirmek.
- Petrol piyasasında faaliyet gösteren kişilerden istenecek olan, hizmet güvenilirliği, hizmet dışı kalmalar ve diğer performans ölçütleriyle ilgili raporların kapsamını belirlemek ve düzenli olarak Kurula vermelerini sağlamak.
- Petrol Piyasası Kanunu hükümlerine, çıkarılan yönetmelik hükümlerine, Kurul tarafından onaylanan tarife ve yönetmeliklere, lisans hüküm ve şartlarına ve Kurul kararlarına aykırı davranıldığı durumlarda, idarî para cezası vermek ve lisansları iptal etmek.

1.2.4. Kurum Başkanının Görev ve Yetkileri

Kurul Başkanı, aynı zamanda Kurumun da başkanıdır. Başkan, Kurul kararlarının uygulanmasından, yürütülmesinden ve Kurulun temsilinden sorumludur. Bu sorumluluk; Kurulun işleri ile ilgili olarak kamuya bilgi verilmesi görevini de kapsar.

Kurum Başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

- Kurul kararlarına istinaden gerekli gördüğü hizmet birimlerini kurmak.
- Kurumun işlevlerini yerine getirebilmesi için Kurul kararı doğrultusunda yeterli sayıda personeli istihdam etmek.
- Hizmet birimlerinin uyumlu, verimli, disiplinli ve düzenli biçimde çalışmasını temin etmek, hizmet birimleri ile Kurul arasında organizasyonu ve koordinasyonu sağlamak ve hizmet birimleri arasında çıkabilecek görev ve yetki ihtilaflarını çözmek.
- Kurul toplantılarının gündemini, gün ve saatini belirlemek ve toplantıları idare etmek.

- Kurul kararlarının gereğinin yerine getirilmesini sağlamak ve bu kararların uygulanmasını izlemek.
- Kurulu resmi ve özel kuruluşlar nezdinde temsil etmek.
- Kurumun yıllık bütçesi ile gelir gider kesin hesabını ve Kurum yıllık raporunu hazırlamak ve Kurula sunmak ve Kurum bütçesinin uygulanmasını, gelirlerin toplanmasını ve giderlerin yapılmasını sağlamak.

1

bölüm

KURUMSAL YAPI, KURULUŞ ve İŞLEYİŞ

1.3. İdari Yapı

1.3.1. Kurul

02.11.2001 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulunun 2001/3168 sayılı Kararı ile Kurul Başkanlığına Yusuf GÜNAY, İkinci Başkanlığa M. Ali TÜRKOĞLU, Üyeliklere Prof. Dr. Osman SEVAİOĞLU, C. Cengiz KIRAL, Muzaffer KELEŞ, Doç. Dr. Ayhan ALBOSTAN ve Doç. Dr. Hüseyin SAK (01.06.2002 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile Turgut BOZKURT'un yerine) atanmış olup 19.11.2001 tarihinde Yargıtay I. Başkanlığı huzurunda yemin ederek fiilen çalışmaya başlamışlardır.

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun Geçici 2. maddesine göre ilk defa atanan üyelerden Başkan dışında, ikinci yılın sonunda kura sonucunda belirlenecek iki üye ve dördüncü yılın sonunda, kalan üyelerden kura sonucunda belirlenecek iki üyenin yerine, bu Kanunda belirtilen hükümlere uygun olarak yeni üye ataması yapılır. Bu kanuna istinaden 19 Kasım 2003 tarihinde çekilen kura sonucu görev süresi dolan M. Ali TÜRKOĞLU ve Prof. Dr. Osman SEVAİOĞLU'nun yerine Metin BAŞLI ve Yusuf TÜLEK ve ikinci başkanlık görevine Doç. Dr. Hüseyin SAK atanmıştır.

Kurul göreve başlamasından itibaren geçen iki yıllık süreç içerisinde Kurumun yapılanmasının teşkili ve ikincil mevzuatın hazırlanmasının yanı sıra 2003 yılı ortasından itibaren elektrik ve doğal gaz piyasalarında faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişilere sertifika ve lisans verilmeye başlanmıştır.

1.3.2. Hizmet Birimleri

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilatı ve Personelinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğiyle, Kurumun hizmet birimleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

bölüm

KURUMSAL YAPI,
KURULUŞ ve İŞLEYİŞ**1.3.2.1. Ana Hizmet Birimleri**

Elektrik Piyasası Uygulama Dairesi Başkanlığı

Elektrik Piyasası Düzenleme, İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı

Doğal Gaz Piyasası Uygulama Dairesi Başkanlığı

Doğal Gaz Piyasası Düzenleme, İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı

Denetim Dairesi Başkanlığı

Finansman Dairesi Başkanlığı

Sektörel Rekabet ve Tüketici Hakları Dairesi Başkanlığı

1.3.2.2. Danışma Hizmet Birimleri

Hukuk Dairesi Başkanlığı

Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Birliği ile Koordinasyon Dairesi Başkanlığı

Başkan Danışmanlığı

Basın ve Halkla İlişkiler Danışmanlığı

1.3.2.3. Yardımcı Hizmet Birimleri

Yönetimi Geliştirme ve İnsan Kaynakları Dairesi Başkanlığı

Yönetim Hizmetleri ve Bilişim Dairesi Başkanlığı

Kurul Özel Büro Müdürlüğü

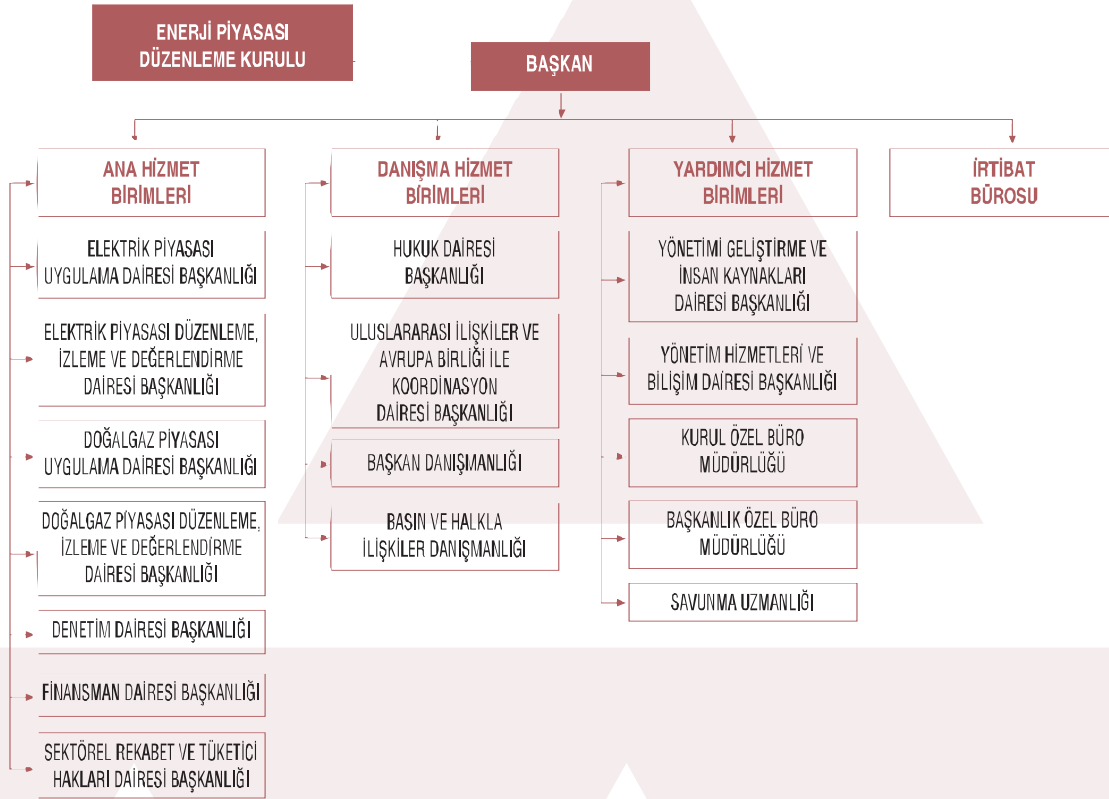
Başkanlık Özel Büro Müdürlüğü

Savunma Uzmanlığı'dır.

E P D K

ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU ORGANİZASYON ŞEMASI

bölüm

KURUMSAL YAPI,
KURULUŞ ve İŞLEYİŞ

1.4. İnsan Kaynakları

İdari ve mali özerkliğe sahip Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nda hizmetlerin, ücret ve mali haklar dışında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi personel eliyle yürütüleceği, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 9 uncu maddesi ile düzenlenmiştir.

4628 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi esaslarına göre çıkarılan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilatı ve Personelinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, 12/12/2001 tarihli ve 2001/3501 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kabul edilmiş ve 19/01/2002 tarihli ve 24645 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kurumun asli ve sürekli hizmetlerini yürütecek kadro unvanları ile sayılarına, Yönetmeliğe ekli 1 sayılı cetvelde yer verilmiştir. Buna göre, Kurumun kadro unvan ve sayıları şu şekildedir:

1

bölüm

KURUMSAL YAPI, KURULUŞ ve İŞLEYİŞ

Kadro Unvanları	Sayısı
Daire Başkanı	11
Başkan Danışmanı	10
Grup Koordinatörü	33
Grup Başkanı	66
Enerji Uzmanı	90
Enerji Uzman Yardımcısı	70
Avukat	5
Kurul Danışmanı	6
Basın ve Halkla İlişkiler Danışmanı	1
Özel Büro Müdürü	2
Özel Büro Müdür Yardımcısı	4
İrtibat Büro Müdürü	5
Çözümleyici	3
Programcı	3
Tabip	2
Hemşire	3
Savunma Uzmanı	1
Mütercim-Tercüman	4
Tekniker	3
İletişim Görevlisi	30
Büro Görevlisi	60
Kaloriferci	2
Şoför	12
TOPLAM	426

Ayrıca, Kurumun uzmanlık gerektiren hizmetleri için, sayıları 50'yi geçmemek üzere Kurul Kararı ile sözleşmeli olarak Yerli ve Yabancı Uzman istihdam edileceği Yönetmeliğin 22 nci maddesinin ikinci fıkrası ile düzenlenmiştir.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu İnsan Kaynakları Yönetmeliğinin 6 ncı maddesi ile Kurumun İnsan Kaynakları politikasının amacı, "Kurumun görevlerini etkin ve verimli bir şekilde yerine getirebilmesini sağlayacak personelin seçilmesini, eğitilmesini, uluslararası kriterlere ve toplam kalite anlayışına uygun olarak yetiştirilmesini ve hizmet birimlerinde görevlendirilmesini sağlamak" olarak belirlenmiştir.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Aday Memurları Yetiştirme Yönetmeliği Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 25.09.2003 tarih ve 213/24 sayılı kararı ile kabul edilerek yürürlüğe girmiştir.

Buna göre 2003 yılı içerisinde Enerji Uzman Yardımcısı olarak atananların öğrenim dallarına göre sayısal dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Öğrenim Dalı	Sayısı
Hukuk	3 Kişi
İktisadi ve İdari Bilimler, İktisat, İşletme, Siyasal Bilgiler	10 Kişi
Mühendislik	5 Kişi

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Yerli ve Yabancı Uzman İstihdamına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre Kurul tarafından 44 kişinin ataması yapılmıştır. Yerli ve Yabancı Uzmanların öğrenim dalları itibariyle sayısal dağılımı şu şekildedir.

1

bölüm

KURUMSAL YAPI, KURULUŞ ve İŞLEYİŞ

E P D K

1

bölüm

**KURUMSAL YAPI,
KURULUŞ ve İŞLEYİŞ**

Öğrenim Dalı	Sayısı
İktisat	7 Kişi
İşletme	7 Kişi
Mühendislik	13 Kişi
Hukuk	5 Kişi
İstatistik	1 Kişi
Uluslararası İlişkiler	6 Kişi
Çalışma Ekonomisi	1 Kişi
Siyaset Bil. Ve Kamu Yön.	1 Kişi
Diğer	3 Kişi

Kurumumuzda 2003 yılı sonu itibariyle; ücret ve mali haklar dışında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi 238 kadrolu, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Yerli ve Yabancı Uzman İstihdamına İlişkin Yönetmelik hükümlerine tabi 44'ü Yerli-Yabancı Uzman olmak üzere toplam 282 personel istihdam edilmiştir.

2003 yılı sonu itibariyle Kuruma açıktan ve naklen ataması yapılan personelin unvan ve sayısal dağılımı şu şekildedir;

E P D K

Kadro Unvanları	Sayısı
Daire Başkanı	9
Başkan Danışmanı	3
Grup Koordinatörü	1
Grup Başkanı	29
Enerji Uzmanı	85
Enerji Uzman Yardımcısı	18
Avukat	5
Basın ve Halkla İlişkiler Danışmanı	1
Özel Büro Müdürü	1
Özel Büro Müdür Yardımcısı	4
İrtibat Büro Müdürü	1
Programcı	1
Tabip	1
Hemşire	1
Savunma Uzmanı	1
İletişim Görevlisi	18
Büro Görevlisi	49
Şoför	10
TOPLAM	238

1

bölüm

KURUMSAL YAPI, KURULUŞ ve İŞLEYİŞ

E P D K

Kurumda istihdam edilen personelin cinsiyet ve eğitim durumları aşağıdaki gibidir:

1. bölüm

KURUMSAL YAPI, KURULUŞ ve İŞLEYİŞ

Kadro Ünvanları	Sayısı	Öğrenim Durumu				Cinsiyeti	
		İlköğretim	Lise	4 Yıdan Az Süreli Yüksek Öğretim	4 Yıl ve Daha Fazla Süreli Yüksek Öğr.	Kadın	Erkek
Daire Başkanı	9				9	1	8
Başkan Danışmanı	3				3		3
Grup Koordinatörü	1				1		1
Grup Başkanı	29				29	8	21
Enerji Uzmanı	85				85	23	62
Enerji Uzman Yardımcısı	18				18		18
Avukat	5				5	4	1
Basın ve Halkla İlişkiler Danışmanı	1				1		1
Özel Büro Müdürü	1				1		1
Özel Büro Müdür Yardımcısı	4		3		1	2	2
İrtibat Büro Müd.	1				1		1
Programcı	1				1	1	
Tabip	1				1	1	
Hemşire	1			1		1	
Savunma Uzmanı	1				1		1
İletişim Görevlisi	18		2	7	9	18	
Büro Görevlisi	49	3	11	5	30	15	34
Şoför	10	4	6				10
Yerli Yabancı Uzmanı	44				44	26	18
Toplam	282	7	22	13	240	100	182

Kurumun Koruma ve Güvenlik hizmetleri ile temizlik işleri, 2003 yılında ihale yapılarak firmalardan hizmet alımı şeklinde temin edilmiştir. Bu hizmetleri yürütenlerin sayısal dağılımı aşağıdaki gibidir:

Kadro - Görev	Sayısı	Bayan	Bay
Koruma ve Güvenlik	15 Kişi	2 Kişi	13 Kişi
Temizlik	26 Kişi	12 Kişi	14 Kişi

Kurum kadrolarına atanan personelin; görevleriyle ilgili bilgi ve becerilerinin artırılması, meslekleriyle ilgili bilimsel ve teknolojik gelişmelerin yakından takip edilebilmesi, bunun sonucunda hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla, Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği hazırlanmış ve Yönetmelik Kurul Kararı ile yürürlüğe girmiştir. 2003 yılı içinde yapılmış olan, yurtiçi ve yurtdışında hizmet içi eğitim, kurs, seminer ve benzeri faaliyetler aşağıdaki şekildedir;

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu 2004 Yılı Eğitim Planı ve 2004 Yılı Eğitim Programı 29.09.2003 tarih ve 213/25 sayılı Kurul Kararı ile yürürlüğe girmiştir.

Yönetim Hizmetleri ve Bilişim Dairesi Başkanlığında görevli bilişim personelinin, 10.10.2003 tarih ve 227 sayılı Başkanlık Oluru ile Macromedia Eğitimi almaları sağlanmıştır.

Yönetim Hizmetleri ve Bilişim Dairesi Başkanlığı personeline 21.10.2003 tarih ve 233 sayılı Başkanlık Oluru ile Querying Microsoft SQL Server 2000 with Transact-SQL, Administering a Microsoft SQL Server 2000 Database, Programming a Microsoft SQL Server 2000 Database, Introduction to Programming, Programming with Microsoft Visual Basic NET konularında Bilgisayar Eğitimi verilmiştir.

Kurum Meslek Personelinin kariyer sistemine ilişkin eğitim programları çerçevesinde elektrik üretimi, iletimi ve dağıtımı ile doğal gaz iletimi ve dağıtımına ilişkin uygulamaları yerinde görüp incelemeleri ve bu şekilde personelin bilgi, beceri ve tecrübesinin geliştirilmesi amacıyla; 27-28 Eylül 2003 ve 4-5 Ekim 2003 tarihlerinde Eskişehir Gökçekaya HES İşletme Müdürlüğü, Bursa Doğal gaz Santrali, Orhaneli Termik Santrali ile

1

bölüm

KURUMSAL YAPI, KURULUŞ ve İŞLEYİŞ

bölüm

KURUMSAL YAPI,
KURULUŞ ve İŞLEYİŞ

Gölbaşı TEİAŞ Tesisleri ve Botaş Yaprıcık Tesislerine, 30'ar kişilik iki ayrı grup halinde 17.09.2003 tarih ve 211 sayılı Başkanlık Oluru ile eğitim amaçlı çalışma ziyaretleri yapılmıştır.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu 2003-2004 Yılı Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri çerçevesinde 15 Eylül 2003 tarihi itibarıyla her hafta Pazartesi, Salı, Çarşamba ve Cuma günleri Saat 9:00 da olmak üzere, Prof. Dr. Osman SEVAİOĞLU tarafından "Temel Elektrik, Elektrik Sektöründe Pazar Yapısı ve Elektrikte Kalite" konularında seminer verilmiştir.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunda Staj Yapacak Olanların Belirlenmesi, Görev ve Sorumluluklarına Dair Yönerge, Başkanlık Makamınının 27.10.2003 tarih ve 242 Onayı ile yürürlüğe girmiştir. Bu Yönerge hükümleri çerçevesinde, 2003 yılı içerisinde Kurumumuzda 10 üniversite öğrencisi staj yaparak Staj Belgelerini almışlardır.

1.5. Fiziksel Koşullar ve Donanım

Kurum merkez hizmet binası, kapalı oda ve açık ofis şeklinde düzenlenmiş ve tam fonksiyonlu ortamda hizmetlerin yürütülmesi sağlanmıştır.

Kurum personelinin bilgilendirilmesi amacıyla; duyuru, bildiri, Ulusal basında yayımlanan Kurum ile ilgili haberler ve basın açıklamaları Kurumun merkez binasında bulunan yaklaşık 300 bilgisayar aracılığıyla (Intranet bağlantısıyla) sunulmaktadır.

Kurum bünyesinde yapılandırılmış güvenli bilgisayar donanım alt yapısı ile her kullanıcıya kişisel çalışma ortamı ve gerekli yazılım desteğiyle hizmet sunulmaktadır. Kuruma gelen ve giden evrakların Kurum içindeki akışları bilgisayar ortamında takip edilmektedir.

Yine, 2 Mbit hız ile bağlanılan Internet aracılığı ile elektronik ortamda çalışılmaktadır. Kurumun www.epdk.org.tr adresinde Elektrik, Doğal Gaz Piyasası ve yeni oluşan Petrol Piyasası ile ilgili Kanun, Bakanlar Kurulu Kararı, Yönetmelikler ve Kurul Kararı şeklindeki düzenlemeler ve kamuoyunu bilgilendirmeye yönelik açıklamalar, yapılan ihalelerin web ortamında canlı olarak yayınlanması ile elektronik iletişime yönelik mail adresleri yer almaktadır.

Devlet ve Üniversite hastanelerinin yanı sıra, anlaşma yapılan özel üniversiteler ile özel sağlık kuruluşları ve resmi kurumların sağlık üniteleri vasıtasıyla Kurul Başkanı ve Üyeleri ile Kurum personeline sağlık hizmeti sağlanmaktadır.

Düzenleyici bir Kuruma uygun olacak kalite ve bu kalitenin sürekliliği için güvenlik, temizlik, bakım onarım ve satın alma gibi hizmetler ihaleler sonucu firmalar ile yapılan idari ve teknik şartnamelere uygun sözleşmeler düzenlenerek yapılmaktadır.

1

bölüm

KURUMSAL YAPI, KURULUŞ ve İŞLEYİŞ

E P D K

2.1. Elektrik Piyasası

2.1.1. Dünyada Elektrik Piyasaları

Elektrik piyasasına ilişkin olarak dünya genelinde mevcut olan uygulamalar, tasarım ve uygulama aşamalarında yaşanan sorunlar, düzenleme alanındaki gelişmeler ve mevzuat değişiklikleri gibi konular Kurumumuz tarafından yakından takip edilmektedir. Bu çerçevede, 2003 yılında dünyanın çeşitli ülkelerinde elektrik sektöründe meydana gelen önemli gelişmelere ilişkin açıklamalara aşağıda yer verilmiştir.

2.1.1.1. Avrupa Birliği'ne ilişkin Durum Değerlendirmesi

Piyasa Gelişimi

AB ülkelerinin elektrik ve doğal gaz piyasalarındaki durumunun yanısıra, Direktif'in uygulanmasında ve iç pazar oluşumu sürecinde gelinen noktayı değerlendiren ve 2003 yılı Nisan ayında Avrupa Komisyonu tarafından yayınlanan Kıyaslama Raporuna göre, AB ülkelerinin elektrik piyasalarında, bir önceki yıl ile karşılaştırıldığında bir çok konuda olumlu gelişmeler kaydedilmiştir. 2003 yılı Kıyaslama Raporunda, elektrik sektörüne ilişkin olarak AB çapında gözlenen en önemli gelişmeler, genel olarak piyasa açıklığındaki artış, sistem işletmecilerinin ayrıştırılması sürecinde kaydedilen ilerleme ve düzenleme konusunda daha açık ve şeffaf bir ortamın sağlanmış olması olarak belirlenmiştir.

Başta Almanya, Avusturya ve Hollanda olmak üzere, üye ülkelerin çoğunda serbest tüketicilerin tedarikçi değiştirme ve mevcut tedarikçileri ile yeniden pazarlık etme konusunda oldukça faal olmaya başladıkları gözlenmiştir. İngiltere, İspanya ve İtalya'da büyük tüketiciler için fiyatlarda düşüş kaydedilmiştir. Avusturya'da küçük ticari tüketiciler ve evsel tüketiciler için önemli fiyat düşüşleri gerçekleşmiştir.

Yukarıda sıralanan önemli gelişmelere rağmen, henüz çözümlenmemiş bazı sorunlar mevcuttur. Bu sorunlar arasında faaliyetlerin ayrıştırılması, bazı ülkelerde büyük şirketlerin piyasa hakimiyetlerinin devam etmesi ve sınır ötesi ticarete imkan tanıyacak alt yapı eksikliği yer almaktadır.

Avrupa Komisyonu'nun Kıyaslama Raporunda dikkat çekilen bir diğer husus da düzenleyici kurumların deneyim, uzmanlık ve imkanları açısından gelişme kaydetmiş olduğudur. Öte yandan, bazı üye ülkelerdeki düzenleyici prosedürlerin verimsizliği ve yeterli derecede ayrıştırmanın gerçekleşmemiş olması, sistem kullanım tarifelerinin yüksek olmasına veya sistem yapısına uygun olmayan ve muhtemelen taraflar arasında ayrımcılık yapılmasına yol açan tarife yapılarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Raporunda,

2

bölüm

ENERJİ PİYASASI

2 bölüm ENERJİ PİYASASI

düzenlemelerin etkin bir şekilde uygulanmasının, sektördeki farklı iş alanlarının birbirinden hukuki olarak ayrıştırılması yoluyla faaliyetler arasında daha açık bir ayırımın sağlanması ile mümkün olacağı belirtilmektedir.

Serbestleşme sürecinde, üye ülkelerdeki rekabet politikalarının artan bir öneme sahip olduğu belirtilen raporda, doğru bir rekabet politikasının, mevcut sistem işletmecilerinin rekabete aykırı davranışlarının engellenmek suretiyle, tüketicilerin yararına olacak rekabetin tesis edilmesini sağlayacağı ifade edilmektedir.

Farklı ülkelerin iletim sistemi işletmecileri arasında maliyetlerin karşılıklı tazmini için geçici bir mekanizma üzerinde anlaşma sağlanmış olmasına rağmen, altyapı yetersizliği ve üye ülkeler tarafından kullanılan kapasite tahsisi yöntemlerine ilişkin eşgüdüm sağlanamaması nedeniyle, sınır ötesi ticaret imkanı sınırlı seviyede kalmıştır.

Nihai değerlendirmede, elektrik piyasasında oluşturulması hedeflenen iç pazarın halen bütünleşmemiş bir yapı teşkil ettiği ve sınır ötesi rekabetin kısıtlı olduğu ifade edilmektedir.

Piyasa Açıklığı ve Kamu Hizmeti

Üye ülkelerin çoğu, arz güvenliğinin sağlanması için yasal bir çerçeve geliştirmektedir. Arz güvenliğine ilişkin kaygıların mevcut olduğu bazı bölgelerde, üye ülkeler bu kaygılara ilişkin düzenleyici önlemler almaktadır. Avrupa Komisyonu, bir üye ülkede yaşanacak arz güvenliği sorununun komşu ülkeleri de olumsuz etkileyebileceğini de dikkate alarak, arz güvenliği konusunun AB seviyesinde işlenmesinin gereğine dikkat çekmektedir.

Sistem işletmecileri tarafından güvenli ve iyi kalitede hizmet sunulmasını sağlamakta hükümetlere ve düzenleyici kurumlara düşen görevin öneminin belirtildiği Kıyaslama Raporunda, üye ülkelerin çoğunda düzenleyici kurumların, tüketicilerin korunması ve tüketicilere sistem işletmecileri tarafından sunulan elektrik enerjisinin belirli bir kalitede olmasını güvence altına alma görevinin ön plana çıktığı ifade edilmektedir.

2.1.1.2. Avrupa Birliği'nde Yeni Elektrik Direktifi

Avrupa Komisyonu'nun, elektrik ve doğal gaz piyasalarının rekabete açılma sürecini kuvvetlendirmek amacıyla 2001 yılında yapmış olduğu öneri üzerine iki yıl boyunca

devam eden müzakereler sonucunda, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'nin "Elektrik İç Pazarı için Ortak Kurallara İlişkin Direktif"i 26 Haziran 2003 tarihinde kabul edilmiştir. 7 Temmuz 2003'de Avrupa Birliği Resmi Gazetesi'nde yayımlanan ve 96/92 sayılı Direktifi yürürlükten kaldıran 2003/54/EC sayılı Direktifte, üye ülkelerdeki piyasa açıklığı oranları ve rekabet seviyeleri arasındaki farklılıklara son verilmesi hedeflenmekte ve bir çok önemli değişiklik öngörülmektedir.

2 bölüm

ENERJİ PİYASASI

Piyasa Açıklığı

2003/54/EC sayılı Direktif ile, üye ülkelerdeki piyasa açılma süreçleri uyumlulaştırılarak, mesken aboneleri dışındaki tüketicilerin 1 Temmuz 2004, tüm tüketicilerin ise 1 Temmuz 2007 tarihinden itibaren serbest tüketici olarak rekabetçi bir piyasada tedarikçilerini seçme hakkını kullanabilmeleri öngörülmektedir.

Kamu Hizmeti Yükümlülüğü

Yeni Direktif, kamu hizmeti yükümlülüğü konusuna ağırlık vermekte ve oldukça kapsamlı olarak bu konuyu incelemektedir.

- Evrensel hizmet: Üye ülkelerin, mesken abonelerine ve uygun görmeleri halinde küçük girişimcilere evrensel hizmet sunulmasını sağlamaları öngörülmektedir. Evrensel hizmet, tüketicilerin buldukları bölgede, belirli kalitedeki elektrik enerjisini makul, kolayca ve açıkça karşılaştırılabilir ve şeffaf fiyatlarda satın alabilme hakkı olarak tanımlanmıştır.
- Nihai tüketicilerin korunması: Üye ülkelerin, nihai tüketicilerin korunması, özellikle de maddi açıdan zor durumda olan tüketicilerin hizmet kesintisine uğramaktan korunması için gerekli önlemleri almaları öngörülmektedir.

Arz Güvenliğinin İzlenmesi

Yeni Direktifte, üye ülkelerin arz güvenliğinin izlenmesindeki sorumluluklarının altı çizilmekte ve bu izleme görevinin düzenleyici kurumlara verilebilmesine imkan tanınmaktadır. Arz güvenliğinin izlenmesi kapsamında, ulusal piyasadaki arz-talep dengesi, talep artışına ilişkin beklentiler ve inşa halindeki veya planlanan üretim kapasitesi durumu ve şebekelerin durumunun takip edilmesi gibi görevler yer almaktadır.

2

bölüm

ENERJİ PİYASASI

Yeni Üretim Kapasitesi

Önceki direktiften farklı olarak, yeni direktif ile yeni üretim kapasitesinin inşası için sadece yetkilendirme sürecine yer verilmektedir. Yeni kapasite için ihale yapma yönteminin ise ancak yetkilendirme süreci kapsamında inşa edilmekte olan kapasitenin veya etkin enerji kullanımı/talep yönetimi önlemlerinin arz güvenliğinin sağlanması veya çevresel hedeflerin sağlanması için tek başına yeterli olmadığı durumlarda kullanılabilmesi öngörülmektedir.

Üçüncü Şahıs Erişimi

96/92 sayılı Direktif, üçüncü şahısların sisteme erişimine ilişkin olarak Üye Ülkelere müzakereye tabi erişim, düzenlemeye tabi erişim ve tek alıcı temelli erişim yöntemleri arasında seçme hakkını tanımakta iken, 2003/54/EC sayılı Direktif sadece eşit taraflar arasında ayırım gözetmeyen ve şeffaf bir düzenlemeye tabi sisteme erişim yöntemini öngörmektedir.

Düzenleyici Kurumlar

Yeni Direktif ile getirilen bir başka önemli yenilik ise Düzenleyici Kurumlara ilişkindir. 96/92 sayılı Direktifte dolaylı olarak, anlaşmazlıkların çözümlenmesi ve rekabetin korunması bağlamında yer verilen ve "yetkili kurum" olarak ifade edilen düzenleyici kurumlar, 2003/54/EC sayılı Direktifte açıkça ve oldukça kapsamlı bir şekilde yer bulmaktadır. Yeni Direktifin 23. maddesinde tüm üye ülkelerde düzenleyici kurumların oluşturulması öngörülmekte ve bu kurumların düzenlemekte oldukları elektrik sektöründen tamamen bağımsız olmaları gereği vurgulanmaktadır. Bu kurumların, elektrik piyasasının, eşit taraflar arasında ayırım gözetilmeden, rekabete dayalı ve verimli bir şekilde işlemini sağlamak için gerekli önlemleri almakla görevlendirilmeleri öngörülmektedir. Aynı maddede, üye ülkeler, düzenleyici kurumların kendilerine bu Direktif ile verilen görevleri etkin bir şekilde yerine getirebilmesini sağlamakla yükümlü tutulmaktadır.

Ayrıştırma ve Sistem İşletmecileri

2003/54/EC sayılı Direktifte, şebeke faaliyetleri ile ticari faaliyetler arasındaki ayırım öneminin altı çizilmektedir.

İletim faaliyetine ilişkin olarak yeni Direktif, üye ülkelerde bir veya birden fazla iletim sistemi işletmecisinin görevlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Söz konusu sistem işletmecileri, sistem kullanıcıları arasında ayırım gözetmeden, kullanıcılara gerekli bilgileri sağlayarak sistemde enerji akışını yönetmek ve arz güvenliğine katkıda bulunmakla yükümlü olacaktır. Sistem işletmecisinin, dikey entegre bir yapının parçası olması durumunda, sistem işletmecisinin, söz konusu entegre yapı içerisinde yer alan ve iletim faaliyeti ile ilgili olmayan diğer faaliyetlerden hukuki yapı, örgütlenme ve karar verme süreçleri açısından bağımsız olması gerekmektedir. Yeni Direktif, 96/92 sayılı Direktiften farklı olarak, "Dağıtım Sistemi İşletmecisi" kavramını getirmiş ve iletim sistemi işletmecilerine ilişkin olarak yukarıda açıklanan koşulları, dağıtım sistemi işletmecileri için de geçerli saymıştır.

2 bölüm

ENERJİ PİYASASI

2.1.1.3. Avrupa Komisyonu Tarafından Bir Avrupa Düzenleyicileri Grubu Kurulmuştur

Avrupa Komisyonu tarafından 11 Kasım 2003 tarihinde elektrik ve doğal gaz için bir Avrupa Düzenleyicileri Grubu oluşturulmuştur. Üye ülkelerin bağımsız düzenleyici kurumlarından oluşan ve bu kurumlar ile Avrupa Komisyonu arasında bir işbirliği platformu teşkil edecek istişari nitelikteki bu grubun elektrik ve doğal gaz iç pazarlarının oluşturulması sürecinde önemli katkı sağlaması beklenmektedir. Söz konusu grubun çalışmalarına tüm piyasa katılımcılarının ve nihai kullanıcıların katkıda bulunması öngörülmektedir. Avrupa Ekonomik Alanı ülkeleri ve aday ülkelerdeki düzenleyici kurumların temsilcileri de gözlemci olarak bu gruba katılabilecektir.

2.1.2. Türkiye’de Elektrik Piyasası

2003 yılında Türkiye toplam elektrik enerjisi üretimi, bir önceki yıla göre % 8,3 artarak 140 milyar 142 milyon kWh olarak gerçekleşmiştir. 2002 yılının aynı dönemine kıyasla 2003 yılında en yüksek üretim artışı % 11,9 ile Eylül ayında; en düşük üretim artışı ise % 3,4 ile Ocak ayında yaşanmıştır. Üretimdeki % 8,3'lük artışa karşılık 2003 yılında Türkiye toplam elektrik enerjisi tüketimi, 2002 yılına kıyasla ancak % 6,1 artarak 140 milyar 719 milyon kWh olarak gerçekleşmiştir. 2002 yılında 3 milyar 668 milyon kWh ithalat, 435 milyon kWh ihracat yapılmışken, 2003 yılında ithalat % 68,4 oranında azalmış; buna mukabil ihracat % 33,9 oranında artmış olup, 1 milyar 159 milyon kWh'lık elektrik enerjisi ithal; 582 milyon kWh'lık elektrik enerjisi ihraç edilmiştir.

2 bölüm ENERJİ PİYASASI

2003 yılında Türkiye toplam elektrik enerjisi üretiminin % 45'lik kısmı kamu mülkiyetindeki EÜAŞ ve EÜAŞ'ın Bağlı Ortaklıklarına ait üretim tesislerinden sağlanmıştır. Bu dönemde üretilen elektrik enerjisinin % 2'lik kısmı ise özelleştirme programına alınan santrallerden karşılanmıştır.

Özel sektör üretim tesislerinin 2003 yılında üretime katkıları sırasıyla şöyle gerçekleşmiştir: Yap İşlet kapsamındaki santraller % 22,3; otoprodüktörler ve otoprodüktör grupları % 16,3; Yap İşlet Devret kapsamındaki santraller % 10; İşletme Hakkı Devredilen santraller % 3,1; ve mobil santraller % 1,8. Eylül ayı ile birlikte EPDK'dan üretim lisansı alan tesisler de üretime katkı sağlamaya başlamışlardır.

2003 yılında Türkiye toplam elektrik enerjisi üretiminin % 74,8'lik kısmı termik santrallerden ve % 25,2'lik kısmı hidroelektrik santrallerden sağlanmıştır. Birincil enerji kaynaklarına göre üretim kompozisyonuna bakıldığında; birinci sırada % 47'lik pay ile doğal gazın olduğu görülmektedir. Doğal gazı % 22,8'lik pay ile barajlı hidroelektrik santraller ve % 18'lik pay ile linyit yakıtlı termik santraller izlemektedir. Buna göre Türkiye elektrik enerjisi üretiminin % 44,2'lik kısmı yerli kaynaklardan sağlanmıştır.

2.2. Doğal Gaz Piyasası

2.2.1. Dünyada Doğal Gaz Piyasası

Doğal gaz tüketiminin, 2004-2025 yılları arasında – çoğunluğu gelişmekte olan ülkelerde olmak üzere – cari tüketimin mevcut duruma göre iki kat oranında artacağı öngörülmektedir.

IEO2003 referans değerlerine göre doğal gaz, dünyada tüketilen birincil enerji kaynakları içerisinde en hızlı artandır.. 2001-2025 yılları arasında dünyadaki doğal gaz tüketiminin yıllık ortalama % 2.8 oranında artacağı öngörülmektedir (bu oran petrolde % 1.8, kömürde % 1.5'dir). 2001 yılında yaklaşık 90 Tcf (trilyon cubic feet) olan doğal gaz toplam tüketiminin 2025 yılında iki katı bir artışla 176 Tcf 'ye çıkacağı öngörülmektedir. Doğal gazın toplam tüketilen enerji içindeki yüzdesinin de 2001'deki % 23 olan oranının 2025'te % 28'e çıkacağı öngörülmektedir.

Doğal gaz talebindeki en büyük artışın gelişmekte olan ülkelerde olacağı beklenmektedir.(2025 yılında, 2001 yılındaki tüketimin 2,5 katı olacağı öngörülmüyor.) Çoğu elektrik üretiminde olmak üzere, kentlerdeki hava kirliliğini önlemek amacıyla ısınma ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde şehir içi doğal gaz dağıtım altyapı projeleri uygulamaya konmaktadır.(Örn: Pekin, Şanghay).

Doğal gaz piyasalarının daha gelişmiş olduğu sanayileşmiş ülkelerin de doğal gaz tüketiminin artacağı öngörülmektedir. 2025 yılına kadar sanayileşmiş ülkelerin doğal gaz taleplerinin yıllık % 2.2 oranında artması beklenmektedir. Sanayileşmiş ülkeler içinde 2001-2025 yılları arasında doğal gaz kullanımının en çok artırması beklenen bölge 19 Tcf'lik artışla Kuzey Amerikadır. Bu rakamın % 66' sını (12.54 Tcf) tek başına ABD'ye aittir. ABD'de doğal gaz tüketiminin temel olarak elektrik üretiminde olmak üzere yıllık % 1.8 oranında artması beklenmektedir.

Doğal gaz tüketiminde hızlı artışın beklendiği ülkelerden birisi de, 2025 yılına kadar yıllık % 6.1' lik artışın beklendiği Meksika'dır. Bu artışın nedeni de daha çok sanayi ve elektrik üretimi sektörleri olmak üzere kısmen konut ve ticaret sektörleridir. Meksika'da 1995 yılında iletim ve dağıtım sektörleri özelleştirilmiştir.

Batı Avrupa'da da 2025 yılına kadar doğal gaz kullanımında yıllık ortalama % 2.4'lük bir artış beklenmektedir. 1998 yılında Doğal Gaz Direktifinin uygulamaya geçirilmesiyle, AB ülkelerinin doğal gaz sektörlerinde de özelleştirme çalışmalarına başlanmıştır. Üye ülkelerin çoğunda 2008 yılına kadar doğal gaz altyapısının üçüncü kişilerin erişimine açık olması ve doğal gazın elektrik üretiminde kullanımına bağlı olarak, tüketim artışı beklenmektedir. Batı Avrupa'da 2001 yılındaki toplam 14.8 Tcf'lik doğal gaz tüketiminin 2025 yılında 25.9 Tcf'ye çıkması beklenmektedir.

Doğu Avrupa ve Eski SSCB'de 2001-2025 yılları arasında yıllık doğal gaz tüketiminin % 2.9'luk bir artış göstermesi beklenmektedir. En hızlı artış oranının yıllık % 4.6'lık bir artışla Doğu Avrupa'da gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Eski SSCB'de doğal gaz talebindeki artışın daha düşük bir oranda artması beklenmektedir: yıllık ortalama % 2.6.

Dünyadaki doğal gaz tüketiminde artış beklenmesi, piyasaya yeni arz kaynaklarının sunulmasını da zorunlu kılmaktadır. Doğal gaz kaynaklarının tüketim bölgelerinden uzakta olması, LNG kullanımının devreye sokulmasını da beraberinde getirmiştir. LNG maliyetlerinin düşük olması bu alanda artan bir rekabet ortamı oluşturmakta ve LNG'nin dünya çapında yaygınlaşmasına katkıda bulunmaktadır.

Dünyadaki doğal gaz rezervlerinin yaklaşık % 71'i Orta Doğu ile Doğu Avrupa/Eski SSCB'dedir. Rusya ve İran birlikte dünya doğal gaz rezervlerinin yaklaşık % 45'ine sahiptirler. Dünyanın geri kalan kısmında ise doğal gaz rezervleri ülkesel değil, bölgesel bir dağılım gösterir.

2002 yılından 2003 yılına kadar geçen bir yıllık sürede doğal gaz rezervlerindeki en büyük artış 31 Tcf'lik miktarla Batı Avrupa'da olmuştur. Bu artış doğrudan doğruya Nor-

2 bölüm

ENERJİ PİYASASI

2

bölüm

ENERJİ PİYASASI

veç'in rezerv artışıyla ilgilidir. (Norveç Denizi'nde keşfedilen yeni petrol ve gaz yatakları dahil 33 Tcf.) Buna mukabil İngiltere, Hollanda ve Almanya gibi ülkelerin rezerv tahminlerinde az miktarda düşüşler olmuştur.

2.2.2. Türkiye'de Doğal Gaz Piyasası

VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde, Doğal Gaz sektörünün rekabete açılmasının sağlanması, ithal bağlantılarının ve boru hattı güzergahlarının gerçekçi talep çalışmalarına dayandırılması, birincil enerji tüketiminde doğal gaz ve hidrolik enerji paylarının yükselmesi, ekonomik ve sosyal gelişimi destekleyecek, çevreye en az düzeyde zarar verecek, asgari miktar ve maliyette enerji tüketimi ve dolayısıyla arzının hedef alınması, sektörün çok ciddi ve sağlıklı çalışmalarla planlanması, talebi karşılamaya dönük üretim sisteminin iletim ve dağıtım sistemleri ile birlikte gerçekleştirilmesi, uzun vadeli gaz alımlarına ait girişimlerin elektrik, sanayi, konut gelişim planları dikkate alınarak yapılması, yeniden yapılanma aşamasında bölgesel gaz kullanımı ve ülke genelinde kullanımın yaygınlaştırılması, piyasanın oluşturulması için gerekli yeni yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Doğal Gaz Piyasası Kanunu ile, doğal gazın kaliteli, sürekli, ucuz, rekabete dayalı esaslar çerçevesinde çevreye zarar vermeyecek şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, doğal gaz piyasasının serbestleştirilerek mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir doğal gaz piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve denetimin sağlanması , ayrıca:

- İletim, dağıtım ve depolama sistemlerine girişlerin, taraflar arasında ayırım gözetilmeksizin şeffaf olması,
- Dağıtım faaliyeti yapabilme yetkisinin, rekabet ortamında, dağıtım lisans ihaleleri ile verilmesi,
- Belediyelerin dağıtım şirketlerine iştiraklerin sağlanması,
- BOTAŞ'ın mevcut doğal gaz alım veya satış sözleşmelerinin devredilmesi,
- Serbest tüketicilerin diledikleri kaynaktan, fiyatlarını ve koşullarını tedarikçiler ile müzakere ederek doğal gaz temin edebilme imkanına sahip olabilmesi,
- Piyasa faaliyetleri ile doğrudan ilişkili olmayan unsurların doğal gaz faaliyetlerine ilişkin tarifelerde yer alamaması da öngörülmektedir.

Sektörün rekabete açılmasını sağlayacak yeniden yapılanma ve Düzenleyici Kurulun çalışmaları büyük ölçüde tamamlanmıştır. Doğal gaz piyasasına ilişkin olarak, piyasaya giriş, piyasa faaliyeti ve tarifelere ilişkin düzenlemeler yapılmış, lisanslar ve sertifikaların verilmesi ve tarifelerin düzenlenmesi çalışmaları sürdürülmüştür.

Doğal gaz kullanımını tüm ülkeye yaygınlaştırmak amacıyla, doğal gaz dağıtım şebekesi bulunmayan şehirlerin, şehir içi doğal gaz dağıtım lisansı ihale çalışmalarına hız verilmiştir.

18 Eylül 1984 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Hükümeti arasında doğal gaz sevkiyatına ilişkin anlaşmanın imzalanması ile doğal gaz ithalatı ilk kez ülkemizin gündemine girmiştir. Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nun yürürlüğe girmesine kadar geçen süreçte BOTAŞ, 6 ayrı ülke ile 9 adet doğal gaz alım-satım anlaşması imzalamıştır. Bu anlaşmaların plato dönemlerinde ulaşacağı yıllık alım miktarları; Rusya Federasyonu'ndan 6 milyar m³, 7.5 milyar m³, 0.5 milyar m³, ve 16 milyar m³ (Mavi Akım), İran'dan 10 milyar m³, Azerbaycan'dan 6.6 milyar m³, Türkmenistan'dan ise 16 milyar m³ doğal gaz, Cezayir'den 4 milyar m³ ve Nijerya'dan 1.2 milyar m³ doğal gaz eşdeğeri LNG dir. Ülkemizin hali hazırdaki doğal gaz ihtiyacı, sevkiyatı henüz başlamayan Azerbaycan ve Türkmenistan doğal gaz alım-satım anlaşmalarının haricindekilerle karşılanmaktadır.

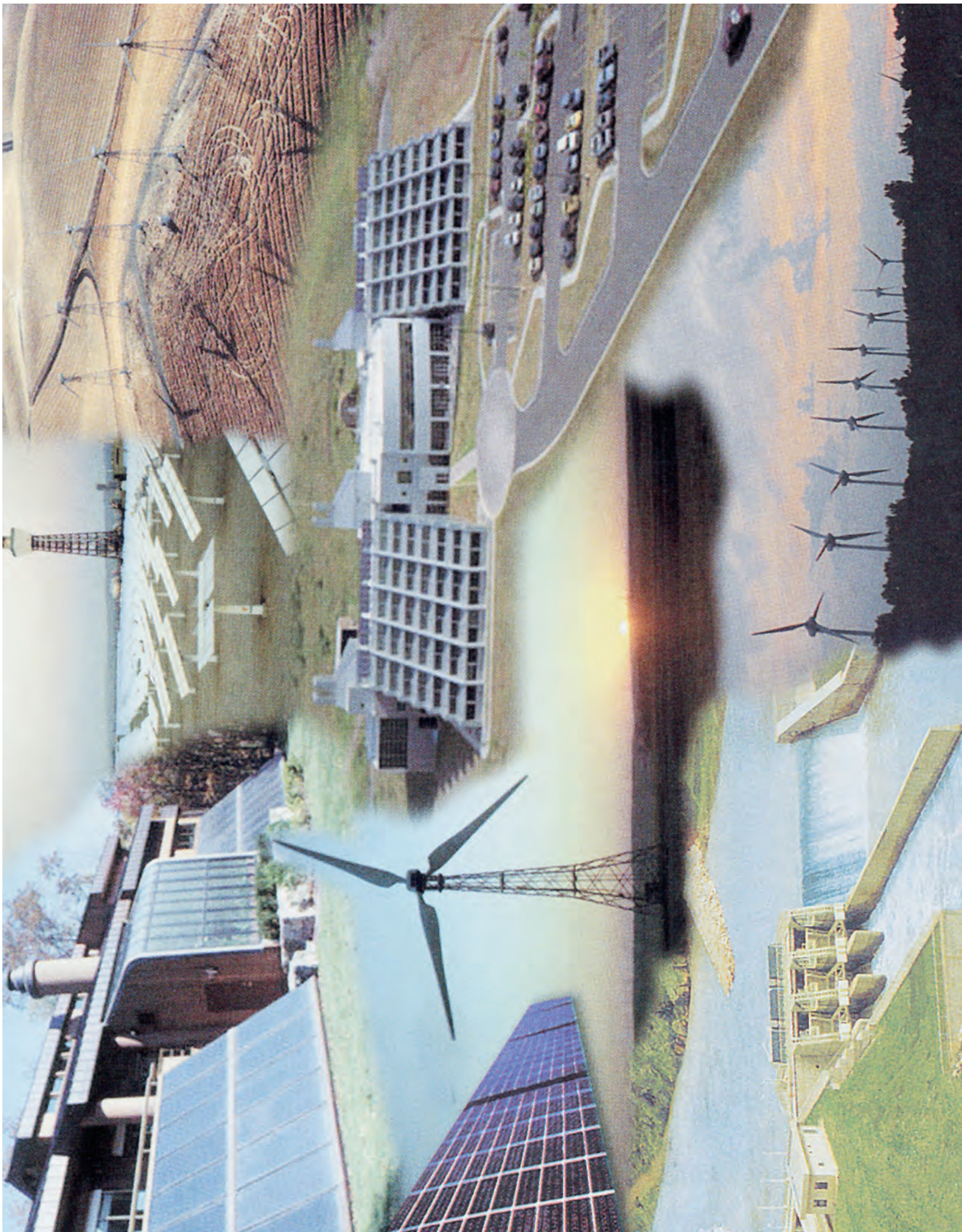
TPAO, Thrace Basın ve Amity Oil şirketleri ülkemizde üretim faaliyetinde bulunmaktadır. Ancak, doğal gaz üretim miktarı oldukça düşük olup, bu miktar 2003 yılı için 611 milyon metreküptür. Bunun yanı sıra, 1987 yılında 552 milyon metreküp ile başlayan doğal gaz ithalatı son 16 yılda 37 kat artarak 2003 yılında 20,4 milyar metreküp seviyelerine ulaşmıştır. Bu miktarın sektörel olarak dağılımı; elektrik üretiminde 13,5 milyar metreküp, gübre üretiminde 469 milyon metreküp, konutlarda 3,1 milyar metreküp, sanayide 3,1 milyar metreküp seviyelerindedir. 2004 yılı için ulusal doğal gaz tüketimi 23,2 milyar metreküp olarak tahmin edilmiştir.

2 bölüm

ENERJİ PİYASASI

E P D K

3.1. Elektrik Piyasası Faaliyetleri

3.1.1. Düzenlemeler

2003 yılı içerisinde, elektrik piyasasına ilişkin ikincil mevzuat kapsamında, mevzuat bütünü içerisinde büyük önem taşıyan 3 yönetmelik ve 6 tebliğ yayımlanmıştır. Öte yandan, piyasa katılımcıları ile yerli ve yabancı yatırımcıların piyasa yapısını bir bütünlük içerisinde görebilmelerini ve ilgili mevzuatı daha iyi kavrayabilmelerini sağlamak için 2002 yılında hazırlanan Elektrik Piyasası Uygulama El Kitabı, 2003 yılı Nisan ayında yeni düzenlemeler ışığında güncellenmiştir. İkincil mevzuat kapsamında, başta Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği olmak üzere, arz güvenilirliği ve kalitesi, talep tahminleri, ölçme, yönetişime ilişkin düzenlemelerin de tamamlanmasına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Düzenleme çalışmaları sırasında kamuoyunun görüşlerinin alınması ilke edinilmiş; bu bağlamda, kamuoyunun zamanında ve doğru bir şekilde bilgilendirilmesini sağlayarak, sürdürülebilir bir piyasa yapısının katılımcı bir anlayışla geliştirilmesi hedeflenmiştir.

2003 yılında aşağıdaki yönetmelik ve tebliğler yayımlanmıştır:

Elektrik Piyasası Şebeke Yönetmeliği; 22/01/2003 tarihli ve 25001 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmelik, iletim sisteminin güvenilir ve düşük maliyetli olarak işletilmesinde ve enerji kalitesi ile sistem kararlılığının sağlanmasında uygulanacak standartlara ilişkin usul ve esasları belirlemiş olup, TEİAŞ, iletim sistemi kullanıcıları ve dağıtım sistemine bağlı olan ancak iletim sistemini etkileyen diğer kullanıcıların yükümlülüklerini, uymaları gereken tesis tasarım ve işletme kurallarını ve iletim sisteminin arz ve talep dengesi sağlanarak planlanması ve dengeleme kurallarına göre işletilmesi için gerekli teknik bilgilerin sağlanmasına ilişkin hususları düzenlemektedir.

Elektrik Piyasasında Yapılacak Denetimler ile Ön Araştırma ve Soruşturmalarda Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik; 28/01/2003 tarihli ve 25007 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmelik, elektrik piyasasında faaliyette bulunan tüzel kişilerle ilgili yapılacak denetimler ile ön araştırma ve soruşturmalarda takip edilecek usul ve esasları belirlemiş olup, elektrik piyasasında faaliyette bulunan tüzel kişilerle ilgili yapılacak denetimler ile bu kişilerin ilgili mevzuat hükümlerine aykırı faaliyet ve işlemleri nedeniyle yapılacak ön araştırma ve soruşturmalarda takip edilecek usul ve esasları kapsamaktadır.

3

bölüm

FAALİYETLER

3

bölüm

FAALİYETLER

Elektrik Piyasası Dağıtım Yönetmeliği; 19/02/2003 tarihli ve 25025 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmelik, dağıtım sisteminin güvenilir ve düşük maliyetli olarak işletilmesinde ve planlamasında uygulanacak usul ve esasları belirlemiş olup, eşit taraflar arasında ayırım gözetilmemesi ilkeleri çerçevesinde, dağıtım şirketi ile dağıtım sistemi kullanıcılarının yükümlülüklerini, uymaları gereken tesis tasarımı ve işletme kurallarını, dağıtım sisteminin planlanması ve işletilmesi hususlarında ilgili taraflara uygulanacak usul ve esasları düzenlemektedir.

Elektrik Piyasasında Perakende Satış Sözleşmesi Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ; 31/08/2003 tarihli ve 25215 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Tebliğ, elektrik piyasasında düzenlemeye tabi tarifeler yoluyla elektrik enerjisi ve/veya kapasite satışı yapılabilmesi için perakende satış sözleşmelerinin imzalanabilmesi amacıyla, perakende satış lisansı sahibi tüzel kişilerce perakende satış sözleşmelerinin düzenlenmesinde ve uygulanmasında uyulması gereken usul ve esasları düzenlemektedir.

Elektrik Enerjisi Üretmek Amacıyla Aynı Bölge ve Aynı Kaynak İçin Yapılmış Birden Fazla Lisans Başvurusu Olması Halinde Seçim Yapılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ; 14/08/2003 tarihli ve 25199 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Tebliğ, Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinin 9 uncu maddesi gereğince, hidrolik, rüzgar ve güneş enerjisine dayalı üretim faaliyeti göstermek amacıyla aynı bölge ve aynı kaynak için birden fazla tüzel kişinin başvuru yapması ve bu başvurular kapsamında yapılan inceleme ve değerlendirme sonucunda, birden fazla tüzel kişinin aynı duruma haiz olması halinde, lisans alması Kurul kararı ile uygun bulunacak tüzel kişinin seçilmesine ilişkin usul ve esasları kapsamaktadır.

Elektrik Piyasasında Mali Uzlaştırma Yapılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ; 04/11/2003 tarihli ve 25279 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Tebliğ, elektrik enerjisi alım ve satım miktarları arasındaki farklılıkların Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezi tarafından mali açıdan uzlaştırılmasına ilişkin olarak yapılacak uygulamalara dair usul ve esasları belirlemiş olup, mali uzlaştırmaya taraf tutulacak tüzel kişiler arasındaki elektrik enerjisi alım satımı sonucunda ortaya çıkan farklılıkların mali açıdan uzlaştırılmasını kapsamaktadır.

Elektrik Piyasasında İletim ve Dağıtım Sistemlerine Bağlantı ve Sistem Kullanımı Hakkında Tebliğ; 27/03/2003 tarihli ve 25061 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Tebliğ, elektrik piyasasında yer alan gerçek veya tüzel kişilerin; iletim ve/veya dağıtım sistemine bağlanmaları ve/veya iletim ve/veya dağıtım siste-

mini kullanmaları halinde TEİAŞ ve/veya dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi ile imzalamaları gereken bağlantı ve/veya sistem kullanım anlaşmalarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir.

Elektrik Piyasasında Kullanılacak Sayaçlar Hakkında Tebliğ; 22/03/2003 tarihli ve 25056 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Tebliğ, elektrik piyasasında kullanılacak sayaçların asgari özelliklerini belirlemektedir.

Elektrik Piyasasında Gelir ve Tarife Düzenlemesi Kapsamında Düzenlemeye Tabi Unsurlar ve Raporlamaya İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ; 24/01/2003 tarihli ve 25003 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu tebliğ, Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliğinde yer alan hükümler gereğince, gelir düzenlemesine tabi lisans sahibi tüzel kişiler tarafından, gelir ve tarife düzenlemesi çerçevesinde yapılması gereken hesaplama ve raporlamalara ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir.

Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Teşviki

4628 sayılı Kanun çerçevesinde, yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi üretiminin özendirilmesini teminen alınan tedbirlerin bir kısmı piyasaya girişi kolaylaştırırken, diğer bir kısmı ise piyasa katılımcılarına faaliyetlerini yürütürken esneklik ve destek sağlamaktadır.

Piyasaya giriş kapsamında; yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi kurmak üzere lisans almak için başvuruda bulunan tüzel kişilerden lisans alma bedelinin yüzde biri dışında kalan tutarı tahsil edilmemekte ve bu kapsamdaki üretim tesisleri için lisanslarına derç edilen tesis tamamlanma tarihini izleyen ilk sekiz yıl süresince yıllık lisans bedeli alınmamaktadır.

Bu kapsamdaki bir diğer destekleme unsuru ise yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesislerine, TEİAŞ ve/veya dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından, sisteme bağlantı yapılmasında öncelik tanınmasına ilişkin düzenlemedir.

Yukarıdakilere ek olarak, 2003 yılında yapılan düzenlemelerle, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretimlerin bir perakende satış şirketi ya da toptan satış şirketine satılması durumunda, bu üretimler, mali uzlaştırmaya tabi tutulmamakta; serbest olmayan tüketicilere satış yapan perakende satış lisansı sahibi tüzel kişilere TETAŞ’ın satış fiyatına eşit veya altındaki fiyattan olmak kaydıyla elektrik enerjisi alımlarında yenilenebilir enerji kaynaklarına öncelik tanınması yükümlülüğü getirilmiştir.

3

bölüm

FAALİYETLER

3

bölüm

FAALİYETLER

3.1.2. Lisanslar

Kanunda öngörülen 18 aylık Hazırlık Döneminin 3/9/2002 tarihinde sona ermesiyle birlikte, Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği çerçevesinde elektrik piyasasında faaliyet göstermek isteyen tüzel kişiler ile mevcut sözleşmeleri kapsamında faaliyette bulunan tüzel kişiler ve halen sektörde faaliyette bulunan kamu tüzel kişilerinin lisans başvuruları kabul edilmeye başlanmıştır. 3/9/2002 tarihinden 31/12/2003 tarihine kadar olan süre zarfında, EÜAŞ ve bağlı ortaklıkları ile TETAŞ ve TEİAŞ hariç olmak üzere, Kurumumuza toplam 546 adet başvuru yapılmış olup, bu başvurulardan 302 adedi yeni yatırımlara ve 244 adedi de mevcut sözleşmesi bulunan şirketlere yöneliktir.

Kurumumuza yapılan yeni yatırımlara ilişkin 302 adet başvuru içerisinde, 31/12/2003 tarihine kadar olan süre zarfında üretim faaliyetine yönelik olarak 285 adet başvuru yapılmış, usulüne uygun olarak yapılan başvurulardan toplam 1583 MW kurulu gücündeki 51 adedi sonuçlandırılarak ilgili tüzel kişilere lisansları verilmiştir. Yeni yatırımlara ilişkin verilen lisansların, lisans ve yakıt türüne göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

Lisans Türü	Adet	Kurulu Güç (MW)
Üretim	29	1263,741
Rüzgar Enerjisi	13	512,51
Hidroelektrik	3	60,8
Termik	13	690,431
Otoprodüktör	21	268,856
Rüzgar Enerjisi	1	1,2
Hidroelektrik	-	-
Termik	20	267,656
Otoprodüktör Grubu	1	50,3
Rüzgar Enerjisi	-	-
Hidroelektrik	-	-
Termik	1	50,3

Yukarıda verilen değerlerin yanı sıra 31/12/2003 tarihine kadar Kurumumuza yeni yatırımlara ilişkin olarak yapılmış olan başvurulardan, 2492 MW kurulu güce sahip toplam 100 adedi başvuru aşamasında, 3711 MW kurulu güce sahip toplam 103 adedi inceleme-değerlendirme aşamasında, 1612 MW kurulu güce sahip toplam 43 adedi ise uygun bulma aşamasındadır.

Üretim faaliyetinin yanı sıra toptan ve perakende satış lisansı için de Kurumumuza başvuruda bulunulmuştur. Bu başvurulardan 17 adedi toptan satış lisansı ve 3 adedi perakende satış lisansı için yapılmıştır.

5 adet toptan satış lisansı başvurusu sonuçlandırılmış ve ilgili tüzel kişilere lisans verilmiştir.

Kurumumuza yapılan perakende satış lisansı başvurularından 2 adedi ise uygun bulunmuştur.

Piyasada faaliyet göstermek isteyen tüzel kişilerin yeni yatırımlarına ilişkin başvurularının yanı sıra Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinin Geçici 4 üncü maddesi kapsamında, mevcut sözleşmesi olan otoprodüktör ve otoprodüktör gruplarının 3 Şubat 2003 tarihinden itibaren ve mevcut sözleşmeleri kapsamında yap işlet ve yap işlet devret modelleri yoluyla üretim faaliyeti göstermekte olan veya mevcut sözleşmeleri kapsamında tüm işlemleri tamamlayarak üretim faaliyeti gösterme hakkı elde etmiş olan tüzel kişilerin lisans başvuruları 3 Mart 2003 tarihinden itibaren kabul edilmeye başlanmıştır.

31/12/2003 tarihine kadar olan süre zarfında, Kurumumuza yapılan toplam 244 adet mevcut sözleşme kapsamındaki başvurudan, usulüne uygun olarak yapılan başvurulardan toplam 5580 MW kurulu gücündeki 194 adedi sonuçlandırılarak lisans verilmiştir. Mevcut sözleşmeler kapsamında verilen lisansların lisans ve yakıt türüne göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

3

bölüm

FAALİYETLER

E P D K

3

bölüm

FAALİYETLER

Lisans Türü	Adet	Kurulu Güç (MW)
Üretim	16	556,24
Rüzgar Enerjisi	-	-
Hidroelektrik	9	184,29
Termik	7	371,95
Otoprodüktör	117	2475,274
Rüzgar Enerjisi	1	1,5
Hidroelektrik	4	552,632
Termik	112	1921,142
Otoprodüktör Grubu	61	2548,116
Rüzgar Enerjisi	-	-
Hidroelektrik	14	153,35
Termik	47	2394,766

Diğer taraftan, 31/12/2003 tarihine kadar mevcut sözleşme kapsamında Kurumu-
muza yapılan lisans başvurularından, 9745 MW kurulu güce sahip toplam 42 adedi baş-
vuru aşamasında, 281 MW kurulu güce sahip toplam 8 adedi ise uygun bulma aşama-
sında bulunmaktadır.

Serbest piyasaya olan uyumun bir göstergesi olarak, ilgili tüzel kişiler tarafından 431
MW kurulu gücündeki üretim tesisi için otoprodüktör ve otoprodüktör grubu olarak faali-
yet gösterilmesinden vazgeçilmiş ve bu tesislere üretim lisansı verilmiştir.

Yine serbest piyasaya olan güvenin çok önemli bir göstergesi olarak, toplam 443
MW gücündeki 9 üretim tesisi için mevcut sözleşmelerindeki serbest piyasaya aykırı hü-
kümlerden vazgeçen tüzel kişiler rekabet ortamında faaliyet göstermek üzere EPDK'ya
lisans başvurusunda bulunmuşlardır. Bu başvurulardan 74,8 MW kurulu güce sahip 4
adet başvuru sonuçlandırılmış ve lisans verilmiştir.

3

bölüm

FAALİYETLER

Kamu tüzel kişileri tarafından, Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinde öngörülen takvim dahilinde faaliyet alanlarına ve tesislerine göre lisans almak üzere Kurumumuza 177 adet başvuru yapılmıştır. Bu kapsamda, 31/12/2003 tarihi itibarıyla Elektrik Üretim A.Ş. ve Bağlı Ortaklıklarına üretim lisansı, Türkiye Elektrik İletim A.Ş.'ne iletim lisansı ve Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş.'ne toptan satış lisansı verilmiştir.

Bu kapsamda kamu sektörüne verilen 141 adet lisans ve lisans türleri aşağıda belirtilmiştir.

Lisans Türü	Adet	Kurulu Güç (MW)
Üretim	123	23497,792
Dağıtım ve perakende satış	16	
İletim	1	
Toptan satış	1	
Toplam	141	23497,792

3.1.3. Tarifeler

İlgili mevzuat çerçevesinde belirlenmiş olan tarife sistemi ile, tekel niteliğindeki faaliyet alanları düzenlenerek piyasa ekonomisinin işleyişi üzerindeki olası bozucu etkilerin bertaraf edilmesi, performansa dayalı bir fiyatlandırma metodolojisi aracılığıyla şirketlerin kendi aralarında kıyaslanarak rekabete ve verimlilik artışına yönlendirilmesi, elde edilen kazanımların tarifelere yansıtılmasıyla sağlanan verimlilik artışından tüketicilerin faydalanması amaçlanmıştır. Böylelikle üreticiler, piyasa katılımcıları ve nihai tüketiciler arasında kazanç paylaşımına dayalı bir denge kurulmuştur.

İlgili mevzuata göre, tarifelerin düzenlenmesi ve onaylanması sürecinde;

Gerçek maliyetlerin yansıtılması,

Tüketiciler ile tedarikçilerin çıkarlarının dengelenmesi,

Rekabetin teşvik edilmesi,

Verimliliğin sağlanması,

Sektörün mali açıdan sürdürülebilir olmasının sağlanması,

hususlarının esas alınması gerekmektedir. Ancak, Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren geçen yaklaşık üç yıllık süreye rağmen dağıtım özelleştirmelerinin yapılamamış olması, kamu dağıtım şirketlerinin ise gereken yeniden yapılandırmayı gerçekleştirememiş olmaları nedeniyle, ilgili mevzuatta öngörülen fiyatlandırma metodolojisi yaşama geçirilememiştir.

3

bölüm

FAALİYETLER

Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliğine Göre;

- İletim bağlantı tarifesi,
- Dağıtım bağlantı tarifesi,
- İletim sistem kullanım ve sistem işletim tarifesi,
- Dağıtım sistem kullanım tarifesi,
- Serbest olmayan tüketicilere uygulanacak perakende satış tarifesi,
- Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketinin toptan satış tarifesi,

Kurumumuzca düzenlemeye tabidir.

Tarifeler açısından ilgili mevzuat uyarınca uygulanacak düzenleme yöntemleri aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Piyasa Faaliyetleri ve Düzenleme Yöntemleri

Faaliyet	Düzenlenen Fiyat/Bedel	Düzenleme Yöntemi
İletim (TEİAŞ)	Bağlantı Bedeli	Proje Bazında Standart Bedel
	Sistem Kullanım Fiyatı	Gelir Tavanı
	Sistem İşletim Fiyatı	Gelir Tavanı
Dağıtım	Bağlantı Bedeli	Proje Bazında Standart Bedel
	Sistem Kullanım Fiyatı	Karma (İç kârlılık oranı – gelir tavanı)
Perakende Satış	Ortalama Perakende Satış Fiyatı	Fiyat Tavanı
Perakende Satış Hizmeti	Perakende Satış Hizmeti Birim Fiyatı	Fiyat Tavanı
Toptan Satış (TETAŞ)	Ortalama Toptan Satış Fiyatı	Maliyet Esaslı Fiyatlandırma

3

bölüm

FAALİYETLER

Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliğine Göre;

- İletim bağlantı tarifesi,
- Dağıtım bağlantı tarifesi,
- İletim sistem kullanım ve sistem işletim tarifesi,
- Dağıtım sistem kullanım tarifesi,
- Serbest olmayan tüketicilere uygulanacak perakende satış tarifesi,
- Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketinin toptan satış tarifesi,

Kurumumuzca düzenlemeye tabidir.

Tarifeler açısından ilgili mevzuat uyarınca uygulanacak düzenleme yöntemleri aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Piyasa Faaliyetleri ve Düzenleme Yöntemleri

Faaliyet	Düzenlenen Fiyat/Bedel	Düzenleme Yöntemi
İletim (TEİAŞ)	Bağlantı Bedeli	Proje Bazında Standart Bedel
	Sistem Kullanım Fiyatı	Gelir Tavanı
	Sistem İşletim Fiyatı	Gelir Tavanı
Dağıtım	Bağlantı Bedeli	Proje Bazında Standart Bedel
	Sistem Kullanım Fiyatı	Karma (İç kârlılık oranı – gelir tavanı)
Perakende Satış	Ortalama Perakende Satış Fiyatı	Fiyat Tavanı
Perakende Satış Hizmeti	Perakende Satış Hizmeti Birim Fiyatı	Fiyat Tavanı
Toptan Satış (TETAŞ)	Ortalama Toptan Satış Fiyatı	Maliyet Esaslı Fiyatlandırma

Düzenlemeye tabi tarifeler açısından 2003 yılı bir geçiş yılı olarak belirlenmiş ancak yukarıda da belirtildiği üzere kamu tüzel kişilerinca gerekli yükümlülükler yerine getirilmediği için, 2004 yılı da bir geçiş yılı olarak belirlenmek zorunda kalmıştır.

Türkiye Elektrik İletim A.Ş.'nin iletim tarifesi onaylanırken, TEİAŞ'ın etkin ve verimli bir işletmecilik yapmasının teşvik edilmesi ve sistem kaynaklarının optimum kullanılması hedefleri doğrultusunda iletim tarifesi uygulaması 22 bölge bazında başlatılmış ve böylelikle gerek üretim santral kuracak şirketlere gerekse sanayicilere yer seçimi yaparken fiyat sinyalleri verilmesi sağlanmıştır.

Bölgesel tekel niteliği gösteren ve bu itibarla sisteme erişim ve sistem kullanım açısından önem taşıyan dağıtım tarifesi daha önce birlikte değerlendirildiği perakende satış tarifesinden ayrıştırılarak 8 görev bölgesi bazında onaylanmıştır.

Serbest olmayan tüketicilere uygulanmakta olan perakende satış tarifeleri, bu tüketicilerin tedarikçilerini seçme hakları bulunmaması nedeniyle, düzenlemeye tabi piyasa faaliyetlerinden biri olarak ortaya çıkmaktadır. Serbest tüketici limitlerinin zaman içerisinde tüm tüketicileri kapsayacak şekilde aşağıya çekilmesi ve tedarikçisini seçme serbestisini kullanan tüketici sayısının artması paralelinde, bu alandaki düzenleme ihtiyacı da ortadan kalkacaktır.

TETAŞ'ın toptan satış tarifesinin belirlenmesinde ise, Kanunda öngörüldüğü üzere; satın alınan elektrik enerjisinin ortalama fiyatının tarifeye yansıtılması ve TETAŞ'ın mali yükümlülüklerini yerine getirebilecek bir finansman gücüne sahip olması temel kabul-lerinden hareket edilmiştir.

3.1.4. Dünya Bankası Finansmanı ile Yapılan Çalışmalar

Bu kapsamda 1 proje bulunmaktadır.

3.1.4.1. Gelir Düzenlemesi ve Tarife Onayı Uygulamaları Projesi

4344-1 TU sayılı Dünya Bankası Kredisi kapsamında "Düzenleyici Çerçeve Uygulaması (Regulatory Framework Implementation)" başlığı altında yer alan "Gelir Düzenlemesi ve Tarife Onayı Uygulamaları Projesi" çerçevesinde alınan danışmanlık hizmeti ile ilgili olarak Dünya Bankası prosedürleri çerçevesinde ihale süreci tamamlanmış ve 2003 yılı Kasım ayı itibarıyla danışman firma ile projeye ilişkin çalışmalar başlatılmıştır.

3

bölüm

FAALİYETLER

3

bölüm

FAALİYETLER

3.1.5. Uygulama Süreci

3.1.5.1. Serbest Tüketici Uygulaması

İletim sistemine doğrudan bağlı tüketicilerle, yıllık elektrik enerjisi tüketimleri Kurul tarafından belirlenen limitin üzerinde olan tüketiciler, Kanunda serbest tüketici olarak tanımlanmıştır.

Rekabete dayalı bir piyasa modelinin öngörülen hedeflere ulaşmasında, tedarik tarafında olduğu kadar tüketim tarafında da gereken serbestleştirilmenin sağlanması önem taşımaktadır. Bu itibarla, iletim sistemine doğrudan bağlı olan tüketiciler ile Kanunun yayım tarihinde bir önceki yıl toplam tüketimleri 9 milyon kWh'ı aşan tüketiciler 3 Mart 2003 tarihinden itibaren, perakende satış lisansı sahibi dağıtım şirketleri, perakende satış şirketleri, toptan satış şirketleri ve üretim şirketlerinden, koşul ve şartlarını serbestçe müzakere ederek imzalayacakları anlaşmalar kapsamında elektrik enerjisi temin etme hakkına kavuşmuşlardır. Yıllık elektrik enerjisi tüketimleri serbest tüketici limitinden daha az olan tüketicilere ise bir araya gelerek talep birleştirme suretiyle serbest tüketici olma imkanı tanınmıştır.

2003 yılı için 9 milyon kWh olarak belirlenen serbest tüketici limiti, rekabetin gelişimi, ölçme-iletişim-kontrol alt yapısının yeterliliği, Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezinin işlem kapasitesi, piyasada serbestçe müzakere edilerek ikili anlaşmalara bağlanabilecek üretim kapasitesi ve TEİAŞ ve dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından serbest tüketicilere ilişkin olarak sağlanan istatistikî bilgiler dikkate alınmak suretiyle her yılın 31 Ocak tarihine kadar Kurul kararıyla yeniden belirlenmesi öngörülmüştür.

Bu kapsamda, lisans sahibi tüzel kişilerden sağlanabilen bilgiler ile farklı tüketim eşikleri için piyasa açıklık oranlarını içeren bir analiz çalışması yapılmıştır.

Elektrik piyasasında, elektrik tedarik edeceği kaynağı seçme serbestisine sahip tüketicilerin bulunması, rekabetin gelişmesine ve fiyatların düşmesine katkı sağlayacak; böylece, toptan satış ve perakende satış seviyesinde rekabetle ucuzlayan fiyatlar diğer tüketicilere de yansıtacaktır.

Kanun öncesi uygulamada, bir coğrafi bölge dahilinde tekel niteliğindeki dağıtım faaliyeti ile serbest rekabete açık perakende satış faaliyetleri birlikte yürütülmekte idi. Ancak elektrik piyasasının rekabete açılabilmesindeki en önemli unsurlardan birisi, kullanıcıların, iletim ve dağıtım şebekelerine eşit taraflar arasında ayırım gözetilmeksizin erişimlerinin sağlanması ve bu şebekelerin aynı ilke doğrultusunda kullanılmasının garan-

ti altına alınmasıdır. Bu itibarla, serbest tüketicilerin elektrik enerjisi tedarik edecekleri kaynağı seçmeleri durumunda iletim ve/veya dağıtım şebekeleri üzerinden taşınan elektrik enerjisinin maliyetleri yansıtacak şekilde ayrı ayrı fiyatlandırılması gereklidir.

Diğer taraftan Avrupa Parlamentosu tarafından 2003 yılı Haziran ayında kabul edilen yeni AB Elektrik Direktifine göre, üye ülkelerin tümünde 1 Temmuz 2004 tarihi itibarıyla mesken aboneleri dışındaki tüm tüketicilerin; 1 Temmuz 2007 tarihi itibarıyla da tüm tüketicilerin serbest tüketici olarak kabul edilmesi kararlaştırılmıştır. Bu durum, AB müktesebatına tam uyum hedefini güden ülkemizin de serbest tüketici limitini hızla indirmekle karşı karşıya kalacağını göstermektedir.

3

bölüm

FAALİYETLER

3.1.5.2. Mali Uzlaştırma

Kanun, bir dengeleme ve uzlaştırma mekanizmasıyla bütünlenen bir ikili anlaşmalar piyasasını öngörmektedir. Bu modelde alıcı ve satıcılar koşul ve şartlarını serbestçe müzakere ederek belirledikleri anlaşmalar çerçevesinde elektrik enerjisi temin edebilmektedir. Tamamen özel hukuk hükümlerine göre yapılan bu anlaşmalara herhangi bir müdahale söz konusu değildir. Bu anlaşmalar satıcı ile tüketici arasında olabildiği gibi üreticilerle tedarikçi konumunda olan toptan satış ve perakende satış şirketleri arasında da yapılabilmektedir.

Alicılar ve satıcılar arasında özel hukuk hükümlerine göre yapılan ikili anlaşmalarda taahhüt edilen tüketim miktarının üretilmediği durumlarda da iletim sistemi / piyasa işletmecisi olan TEİAŞ, bazı üretim tesislerine yük alma talimatı vererek bu açığın kapatılmasını sağlamaktadır. Sistemde enerji fazlası olması durumunda ise, TEİAŞ bazı üretim tesislerinin devreden çıkması talimatını vermektedir. Sistemi fiziki olarak denge de tutmak için yapılan bu işlemler, ay sonunda mali uzlaştırma işlemine tabi tutularak dengesizliğe neden olan taraflara fatura edilmektedir. Mali uzlaştırma işlemleri, TEİAŞ bünyesindeki Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezi tarafından yerine getirilmektedir.

Bu mekanizma, mali uzlaştırmaya tabi olan tarafları ülke yük eğrisinin karşılanabilmesi açısından dengeli üretim ve tüketim portföyleri oluşturmaya teşvik ederek iletim ve dağıtım sistemlerinin optimum düzeyde kullanılmasına imkan tanıyacak ve ek maliyetlerin oluşmasına engel olacaktır.

Kanunla öngörülen nihai hedef, dengeleme kurallarını da içeren bir mali uzlaştırma mekanizmasının oluşturulmasıdır. Ancak gerek TEİAŞ'ın bu konuda danışmanlık hizmeti alımındaki gecikmeler, gerekse serbest tüketici uygulamasıyla ivmelenen serbest

3

bölüm

FAALİYETLER

piyasa oluşumu, verimliliğe dayalı bir sistemin temellerinin atılabilmesi için mali uzlaştırma yapılmasına imkan tanıyan bir geçiş dönemi düzenlemesini kaçınılmaz hale getirmiştir. Bu kapsamda, Elektrik Piyasasında Mali Uzlaştırma Yapılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ çıkarılmıştır. Tebliğe göre, ikili anlaşmalardan kaynaklanan dengesizliklerin, TETAŞ'a tahsis edilmiş üretim kapasitesi marifetiyle giderilmesi ve TETAŞ tarafından teklif edilerek EPDK tarafından onaylanan yük alma ve yük atma fiyatlarına göre mali uzlaştırmanın yapılması düzenlenmiştir.

3.1.6. Özelleştirmeye İlişkin Çalışmalar

Elektrik Piyasası Kanununda öngörülen piyasa modelinin işleyişi, büyük ölçüde piyasa hedeflerine uygun bir özelleştirmenin yapılmasını ve müzakereye açık bir arz fazlasının oluşmasını gerektirmektedir. Seçilen özelleştirme yönteminden bağımsız olarak, Elektrik Piyasası Kanunu ile öngörülen piyasa yapısının gereklerini karşılayabilecek bir özelleştirme sürecinin yönetilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

Kamu bünyesindeki elektrik üretim ve dağıtım varlıklarının piyasa modeline uygun bir şekilde özelleştirilmesini teminen Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ile EPDK arasındaki işbirliği ve koordinasyona ilişkin olarak 2003 yılı Ekim ayında bir protokol imzalanmış olup, bu çerçevede çalışmalar programlandığı şekilde sürdürülmektedir.

Bu protokol kapsamında:

İki kurum arasında sürekli bilgi alışverişi ve kaynak paylaşımı,

EPDK'nın ÖİB'ye yol gösterici nitelikte inceleme ve değerlendirmeler yaparak ilgili konularda raporlar hazırlaması,

Özelleştirme stratejileri ve yöntemlerinin, güçlü ve zayıf yönlerinin özelleştirme süreci üzerindeki etkilerinin birlikte değerlendirilerek yorumlanması,

Üretim tesislerinin gruplandırılmasına ve elektrik dağıtım bölgelerinin tespitine ilişkin önerilerin, EPDK ve ÖİB tarafından birlikte değerlendirilmesi,

öngörülmektedir.

30 Mayıs 2003 tarihli Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı ile; akarsu santrallerinin yanı sıra 28 üretim tesisi ile 19 dağıtım bölgesi özelleştirme kapsamına alınmıştır. Bunlara ilaveten, 13 Ağustos 2003 tarihli Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı ile de, 3 yeni üretim tesisi hem özelleştirme kapsamına hem de özelleştirme programına alınmıştır.

3.1.7. Hedefler

Kanun ile çerçevesi belirlenen; mali açıdan güçlü ve istikrarlı, şeffaf ve rekabete dayanan bir piyasanın temelini oluşturmak amacıyla katılımcı ve etkileşimli bir süreç dahilinde ikincil mevzuatın çok büyük bir bölümü hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur.

Elektrik Piyasası Talep Tahminleri Yönetmeliği, Elektrik Piyasası Arz Güvenilirliği ve Kalitesi Yönetmeliği, Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği ile ölçme-ye ilişkin düzenlemeler, ikincil mevzuat kapsamında tamamlanması gereken diğer çalışmalarlardır.

Piyasada tedarikçiler ile müşterileri arasında özel hukuk hükümlerine tabi olarak yapılan ikili anlaşmalar dikkate alınmak suretiyle enerji açığı ve/veya fazlası olan tarafların uzlaştırma dönemleri itibarıyla mali olarak uzlaştırılmasına ilişkin uygulama, 1 Aralık 2003 tarihi itibarıyla fiilen başlatılmıştır. Söz konusu uygulamanın geliştirilmesi amacıyla mali uzlaştırmaya ilişkin mevcut düzenlemeye, dengeleme kurallarının da eklenmesi için planlanan tarih 2004 yılı Nisan ayıdır. Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliğinin nihai hale getirilme tarihi 2004 yılının son çeyreği olarak programlanmıştır. Bu hedefin gerçekleştirilmesi için TEİAŞ tarafından ölçme konusunu da içerecek şekilde danışmanlık hizmeti alınmasına yönelik sözleşme 2004 yılı Ocak ayında imzalanmış ve çalışmalar başlatılmıştır.

Piyasa oluşumu açısından çok kritik olan maliyetleri yansıtan bazda fiyatlandırma için gerekli olan alt yapı çalışmalarının tamamlanması ve özelleştirme konusunda atılacak somut adımlar, 2004 yılında gerçekleşmesini hedeflediğimiz/beklediğimiz hususlar arasında önemli bir yer tutmaktadır.

Özellikle dağıtım ve perakende satış faaliyetlerine ilişkin olarak gerçek maliyetlerin ortaya çıkarılmasına yönelik hazırlık çalışmalarının tamamlanmasını takiben uygulamanın başlatılmasıyla, Kanun ile öngörülen özel hukuk hükümlerine göre işleyecek şeffaf, güvenilir ve rekabetçi bir elektrik piyasası hedefinin hayata geçirilmesi yolunda çok önemli bir adım atılmış olacaktır. Yatırımcılar tarafından piyasa risklerinin azalması olarak algılanacak bu uygulama ile yeni yatırımların piyasaya girişi hızlanacak ve arz güvenliğini garanti altına alan sürdürülebilir bir piyasanın oluşumu sağlanacaktır.

Mevcut sözleşmeler kapsamındaki tüzel kişiler ile piyasada ilk kez ya da yeni tesis kurmak suretiyle faaliyet gösterecek tüzel kişilere lisans verilmesine devam edilecektir. Bu kapsamda 2003 yılındaki uygulamalardan elde edilen deneyimler ışığında özellikle lisanslandırma sürecinde işlemleri aksatan ya da yavaşlatan unsurların giderilmesi için ilgili mevzuatta gerekli değişiklikler yapılacaktır.

3

bölüm
FAALİYETLER

3

bölüm

FAALİYETLER

Reform sürecinin en kritik ayağını oluşturan özelleştirmelerin tamamlanmasına özel bir önem verilmektedir. Dağıtım ve üretim varlıklarının özelleştirilmesi için Özelleştirme İdaresi Başkanlığındaki çalışmalara aktif katkı sağlanmakta olup bu konuda hedeflenen noktaya en kısa ve en doğru yoldan gitmek üzere, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ile Kurumumuz arasında imzalanmış olan ve özelleştirme konusundaki işbirliğinin genel çerçevesini çizen protokol uyarınca çalışmalar sürdürülmektedir.

Önümüzdeki süreç dahilinde, ülkemizin çağdaşlaşma yolunda gerçekleştirmekte olduğu yapısal reformlar içinde özel bir önemi olan enerji sektörü reformunun başarıya ulaşmasında Kurumumuzun göstermiş olduğu çabalar, ilke edinmiş olduğu katılımcı anlayış çerçevesinde devam edecektir.

3.2. Doğal Gaz Piyasası Faaliyetleri

3.2.1. Düzenlemeler

Doğal Gaz Piyasasında ikincil mevzuat tamamlanmış olup; tarifeler, tüketim tahmini, sayaç ve bağlantı bedelleri, dağıtım lisans ihaleleri, kaçak veya usülsüz doğal gaz kullanımı, lisans ve sertifika bedelleri, iştirak ilişkisi ve serbest tüketiciler konularında çeşitli Kurul Kararları alınarak, gerekli çalışmalar yapılmıştır. Ayrıca Doğal Gaz Piyasası Dağıtım ve Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinin bazı kısımlarında uygulamada ortaya çıkan aksaklıkların giderilmesi amacıyla değişiklikler yapılmıştır. Aynı şekilde, iç tesisat ve servis hatları sertifikası verilmesine ilişkin dağıtım şirketleri tarafından talep edilecek bilgi ve belgelerle ilgili olarak Doğal Gaz Piyasası Sertifika Yönetmeliğinde de değişiklik yapılmıştır. Bunlara ek olarak, Sıvılaştırılmış Doğal Gaz (LNG) İletim Tebliği 08/04/2003 tarih ve 25073 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Tebliğde; doğal gaz piyasasında sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) iletim faaliyeti gösteren tüzel kişilere lisans verilmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir. Daha sonra 11.07.2003 tarih ve 25165 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan tebliğ ile bazı değişiklikler yapılmıştır.

3.2.2. Lisanslar ve Sertifikalar

31/12/2003 tarihi itibariyle Kurumumuza yapılan lisans başvurularından 36 tanesi, mevzuatta öngörülen süreler içerisinde sonuçlandırılmış ve başvuru sahibi tüzel kişilere lisansları verilmiştir. Bunların 9'u CNG, 3'ü Depolama, 9'u İthalat, 1'i İletim, 4'ü Top-tan Satış, 2'si LNG İletim, 8 tanesi de Şehir İçi Doğal Gaz Dağıtım Lisansıdır.

Yapım ve Hizmet Sertifikası almak üzere Kurumumuza başvuruda bulunanlardan 31/12/2003 tarihi itibarıyla 6 gerçek kişi ve 238 tüzel kişi olmak üzere toplam 244 başvuru sahibine Yapım ve Hizmet Sertifikası verilmiştir.

3.2.3. Tarifeler

Doğal gaz piyasası tarifelerine ilişkin olarak, 30.12.2002 tarih ve 80 no'lu Kurul Kararı ile 01.01.2003 tarihinden 30.04.2003 tarihine kadar geçerli olmak üzere doğal gaz tarifeleri belirlenmiş, daha sonra 21.03.2003 tarih ve 123 no'lu Kurul Kararı ile 01.04.2003 tarihinden geçerli olmak ve 01/01/2004 tarihine kadar uygulanmak üzere doğal gaz tarifeleri tespit edilmiştir.

BOTAŞ ve şehir içi doğal gaz dağıtım şirketlerinin işletme performansı analiz edilmiş, etkin bir tarife ve izleme altyapısı oluşturulması amacıyla, bu kuruluşların gelir, gider, bilanço ve diğer mali hesapları incelenmiş, geçmiş yıllara ilişkin gerçekleşen, cari yılla ilişkin gerçekleşme tahmini ve 2004 yılına ilişkin tahmini bilgileri elde edilmiştir.

Ayrıştırılmış tarifelerin belirlenmesi ve işletme performansının etkin biçimde izlenmesi amacıyla, BOTAŞ ve şehir içi doğal gaz dağıtım şirketlerinin piyasa faaliyetleri, piyasa faaliyetlerinin alt faaliyetleri ile diğer faaliyetler bazında muhasebe ayrıştırmalarını bir an önce tamamlamalarının zorunlu olduğu görülmüştür. BOTAŞ'ın mesafeye ve taşınan doğal gaz miktarına bağlı olarak iletim tarifelerinin oluşturulabilmesi ve sevkiyat kontrol tarifelerinin düzenlenmesi için şebeke işleyişine ilişkin düzenlemelerin yapılma ihtiyacı doğmuş, bunun için de gerekli girişimlerde bulunulmuştur.

Gerek tarife düzenlemelerinde şeffaflığın sağlanması, gerekse tarifelerdeki fiyatların tarafsız kriterlere bağlanması amacıyla, matematiksel formüllere dayalı bir yöntemle fiyatlandırma sistemi uygulanmıştır.

3.2.4. İhaleler

2003 yılı içerisinde toplam 19 adet dağıtım bölgesi için ihaleye çıkmıştır. İhaleye çıkılan dağıtım bölgeleri Kayseri, Konya, Erzurum, Çorlu, Gebze, İnegöl, Çatalca, Bandırma, Balıkesir, Sivas, Kütahya, Karaman, Ereğli (Konya), Gemlik, Çorum, Samsun, Aksaray, Karadeniz Ereğli-Düzce'dir.

3

bölüm

FAALİYETLER

3

bölüm

FAALİYETLER

Aralık 2003 sonu itibariyle, Kayseri, Konya, Erzurum, Çorlu, Gebze, İnegöl, Çatalca Bandırma, Balıkesir, Sivas, Kütahya, Ereğli (Konya), Çorum, Kırıkkale-Kırşehir ihaleleri tamamlanmış; Karaman Doğal Gaz Dağıtım Lisansı İhalesi Kurulun 14.11.2003 tarih ve 247/14 sayılı Kararı ile iptal edilmiş ve Gemlik İhalesi ertelenmiştir. Geri kalan ihalelerin gerçekleştirilmesi çalışmalarına hızla devam edilmektedir.

Gerçekleşen Kayseri ve Konya Doğal Gaz Dağıtım Lisansı İhaleleri için prosedür çalışmaları tamamlanmış ve Doğal Gaz Dağıtım Lisansları ilgili şirketlere verilmiştir.

Mevcut doğal gaz dağıtım şirketlerinden EGO, İGDAŞ, AGDAŞ, BAHÇEŞEHİR, İZGAZ, ESGAZ ve BURSAGAZ doğal gaz dağıtım lisansı almak amacıyla Kurumumuza başvurmuş; bunlardan EGO, AGDAŞ, BAHÇEŞEHİR, İZGAZ ve özelleştirme çalışmaları tamamlanan ESGAZ ve BURSAGAZ'a lisansları verilmiştir. İGDAŞ'a verilecek olan dağıtım lisansı prosedür çalışmaları ise devam etmektedir.

Kurumumuz tarafından ilk dağıtım lisansı 05.06.2003 tarihinde verilmiş olup 2004 yılı Nisan ayı sonuna kadar dağıtım lisansı ihalesini kazanan lisans sahibi şirketlerin yatırım faaliyet raporlarını Kurumumuza teslim etmesi beklenmektedir.

3.2.5. Hedefler

Doğal gaz piyasasına ilişkin düzenlemelerdeki temel amaç; rekabete dayalı esaslar çerçevesinde mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir doğal gaz piyasasının oluşturulmasıdır. Bu kapsamda, daha önce başlanılan bütün çalışmaların hızlı şekilde uygulama ve sonuçlandırılmasına gayret gösterilecektir. Doğal gaz ile ilgili serbest piyasa düzenine geçilebilmesi amacıyla gerekli alt yapı çalışmaları sürdürülecektir. Doğal gaz ve buna bağlı hizmetlerin fiyatlarının faaliyetler arasında çapraz sübvansiyona izin vermeyecek şekilde belirlenmesi sağlanacaktır.

Mevcut doğal gaz alım sözleşmelerinin devrinin Kanuna uygun olarak gerçekleştirilmesi için BOTAŞ'ın devirle ilgili ihale çalışmaları izlenecek, devir sonucu piyasaya girecek yeni ithalatçılar açısından rekabet ortamının oluşturulması için gerekli olabilecek düzenlemeler yapılacaktır..

Rekabete dayalı bir enerji piyasasının oluşumu için, mevcut dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesi, doğal gaz kullanımına geçecek şehirlerde doğal gaz dağıtımının özel şirketlere yaptırılması, piyasanın serbestleştirilmesi, 4646 ve 4628 sayılı Kanunların öngördüğü sınırlamaların dikkate alınarak mevcut yapının yeniden organizasyonu yönünde başlanılan çalışmalar sürdürülecektir.

3.3. Petrol Piyasası Faaliyetleri

4 Aralık 2003 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce kabul edilen 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu 20 Aralık 2003 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Petrol Piyasası Dairesinin Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten 31.12.2003 tarihine kadar geçen süre içerisinde kuruluş çalışmaları devam etmiştir. Bu süre içerisinde, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 10 uncu maddesinin değişik (C) bendinin (a) alt bendi uyarınca Finansman Dairesi Başkanlığı tarafından, petrol piyasasında faaliyet gösteren lisans sahibi gerçek ve tüzel kişilerin ödemekle yükümlü oldukları 2004 yılı için uygulanacak katılma payına ilişkin oran ve azami miktar ile ilgili çalışma Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'na sunulmuş ve Kurul'un 26/12/2003 tarihli toplantısında alınan Karar ile belirlenmiştir.

Petrol Piyasası Kanunu gereğince, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yapılması için lisans alınması gereken faaliyetleri fiilen yürüten kişiler, Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde durumlarını Kanuna uygun hale getirerek Kuruma başvuruda bulunacaklardır. Bu doğrultuda Haziran 2004 tarihine kadar tamamlanarak yürürlüğe girmesi planlanmış olan ikincil mevzuat çalışmaları için bir çalışma takvimi oluşturulmuştur. Bu kapsamda, öncelikle Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği ve Petrol Piyasası İletişim ve Kayıt Düzeni Yönetmeliği taslakları hazırlanmış, Denetim, Araştırma, Soruşturma ve Yaptırım Yönetmeliği taslağı çalışmaları başlatılmış bulunmaktadır.

Petrol Piyasasının serbestleşmesi çalışmaları paralelinde, piyasada faaliyet gösteren özel sektör temsilcileri ile toplantılar düzenlenerek sektör görüşleri alınmakta ve değerlendirmeler yapılmaktadır.

3.4. Elektrik, Doğal Gaz ve Petrol Piyasalarında Kamulaştırma Faaliyetleri

Kamulaştırma; Bir taşınmaz mal veya kaynağın parası peşin ödenerek sahibinin rızasına bakılmadan bir kamu hizmetinin yürütülmesi için kamu yararına alınmasıdır.

Kamulaştırma ile ilgili olarak T. C. Anayasa' sının 46.maddesinde;

"Devlet ve kamu tüzel kişileri; kamu yararının gerektirdiği hallerde, gerçek karşılıklarını peşin ödemek şartıyla, özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların tamamını veya bir kısmını, kanunla gösterilen esas ve usullere göre, kamulaştırmaya ve bunlar üzerinde idarî irtifaklar kurmaya yetkilidir.

3

bölüm

FAALİYETLER

3

bölüm

FAALİYETLER

Kamulaştırma bedeli ile kesin hükme bağlanan artırım bedeli nakden ve peşin olarak ödenir. Ancak, tarım reformunun uygulanması, büyük enerji ve sulama projeleri ile iskân projelerinin gerçekleştirilmesi, yeni ormanların yetiştirilmesi, kıyıların korunması ve turizm amacıyla kamulaştırılan toprakların bedellerinin ödenme şekli kanunla gösterilir. Kanunun taksitle ödemeyi öngörebileceği bu hallerde, taksitlendirme süresi beş yıllık aşamaz; bu takdirde taksitler eşit olarak ödenir.

Kamulaştırılan topraktan, o toprağı doğrudan doğruya işleten küçük çiftçiye ait olanlarının bedeli, her halde peşin ödenir.

İkinci fıkrada öngörülen taksitlendirmelerde ve herhangi bir sebeple ödenmemiş kamulaştırma bedellerinde kamu alacakları için öngörülen en yüksek faiz uygulanır. "

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 15/c maddesi, 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 12/a maddesi ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 11/a maddesinde bu kanunlarda öngörülen faaliyetlerin gerektirmesi halinde 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu esasları dahilinde kamulaştırma yapılacağı belirtilmektedir.

Bu kanunlar çerçevesinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu kamulaştırma çalışmalarına ait iş akış şeması aşağıdaki gibidir:

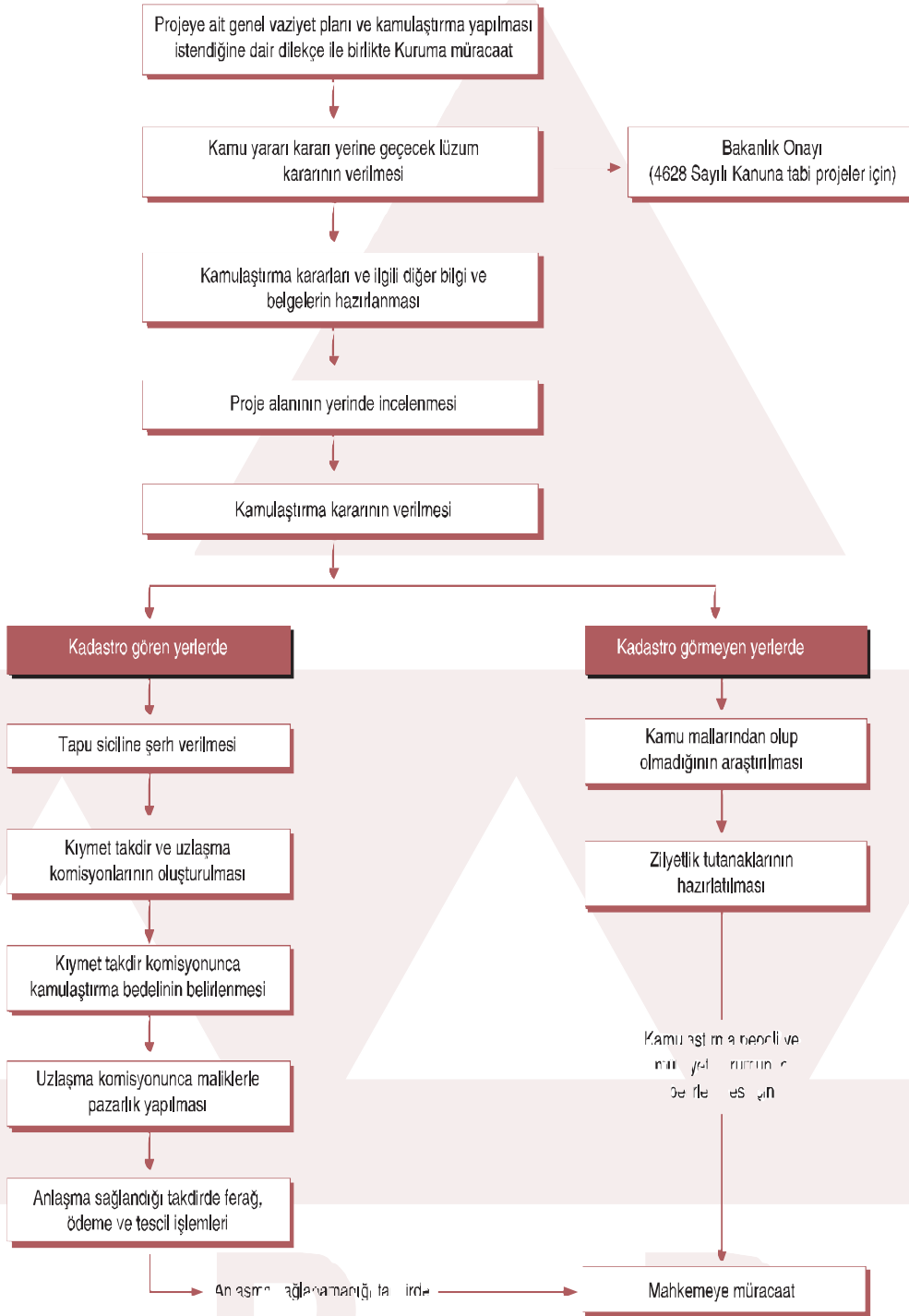

E P D K

3

bölüm

FAALİYETLER

3

bölüm

FAALİYETLER

3.4.1. Elektrik Piyasasında Kamulaştırma Faaliyetleri

4628 Sayılı Elektrik Piyasası Kanununda öngörülen faaliyetlerin gerektirmesi halinde, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda belirtilen esaslar dahilinde kamulaştırma yapılır. Bu konuda Kurulca verilecek lüzum kararı kamu yararı kararı yerine geçer ve Bakanlık onayı ile yürürlük kazanır.

Elektrik piyasasında üretim, dağıtım ve iletim faaliyetlerinde bulunan veya bulunacak tüzel kişilerin Kurumdan kamulaştırma talep etmeleri halinde, Kurulca kamulaştırmaya karar verildiği takdirde kamulaştırma işi Kurumca yapılır. Bu durumda kamulaştırma bedeli ile söz konusu kamulaştırmadan doğabilecek tezyid-i bedeller ilgili tüzel kişi tarafından ödenir. Kamulaştırılan taşınmazın mülkiyeti Hazineye; kullanım hakkı kamulaştırma bedelini ödeyen tüzel kişiye ait olur. Kullanım hakları, ilgili lisans veya sözleşmenin bir cüzü olup geçerliliği bunların geçerlilik süresi ile sınırlıdır.

Lisansların sona ermesi veya iptali halinde, tüzel kişilerce ödenmiş bulunan kamulaştırma bedelleri iade edilmez. (4628 S.K., Md. 15/c)

2003 yılı içerisinde elektrik piyasasında faaliyet göstermek üzere lisans alan tüzel kişilerden Kurumumuzdan kamulaştırma talebinde bulunan; tüzel kişilerin kamulaştırma talepleri değerlendirilmiş ve bu taleplerle ilgili olarak 3 adet lüzum kararı ve 1 adet kamulaştırma kararı olmak üzere toplam 4 adet Kurul Kararı alınmıştır.

3.4.2. Doğal Gaz Piyasasında Kamulaştırma Faaliyetleri

4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununda öngörülen faaliyetlerin gerektirmesi halinde, 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda belirtilen esaslar dahilinde kamulaştırma yapılır. Bu konuda Kurulca verilecek lüzum kararı, kamu yararı kararı yerine geçer ve müteakip işlemler Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre yürütülür.

Kamulaştırılan taşınmazın mülkiyeti Hazineye; kullanma hakkı kamulaştırma bedelini ödeyen tüzel kişiye ait olur. Kullanma hakları, ilgili lisans veya sertifikanın bir cüzü olup geçerliliği bunların geçerlilik süresi ile sınırlıdır.

Lisans veya sertifikanın sona ermesi veya iptali halinde, tüzel kişilerce ödenmiş bulunan kamulaştırma bedelleri iade edilmez. (4646 S.K., Md. 12/a)

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 23.05.2003 tarih ve 148/17 sayılı kararı ile iletim lisansı verilen BOTAŞ'a ait Sivas-Malatya, Malatya-G.Antep, G.Antep-Mersin,

3

bölüm

FAALİYETLER

Konya-Isparta, Isparta-Nazilli, Nazilli-İzmir Doğal gaz İletim Hatları, sabit tesisler ve enerji nakil hatları için Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 12.06.2003 tarih ve 152/38 sayılı kararı ile kamu yararı kararı yerine geçen lüzum kararı alınmıştır.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 23.05.2003 tarih ve 148/17 sayılı kararı ile iletim lisansı verilen BOTAŞ'a ait Eskişehir ve Düzce illerindeki tesislere doğal gazın ulaşması için yapılacak tesisler ve enerji nakil hatları için lüzum kararı ve Porsuk Seramik A.Ş. için Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 05.06.2003 tarih ve 150/49 sayılı kararı ile kamu yararı kararı yerine geçen kurul kararı ve Eskişehir İli Çukurhisar Belde-sinde yer alan Porsuk Seramik A.Ş.'ne yapılacak doğal gaz boru hattı için kamulaştırma kararı alınmıştır.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 23.05.2003 tarih ve 148/17 sayılı kararı ile iletim lisansı verilen BOTAŞ'a ait Ankara ve Kocaeli illerindeki tesislere doğal gazın ulaşması için yapılacak tesisler ve enerji nakil hatları için Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 19.06.2003 tarih ve 153/27 sayılı kararı ile lüzum kararı alınmıştır.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 23.05.2003 tarih ve 148/17 sayılı kararı ile iletim lisansı verilen BOTAŞ'a ait yukarıda sıralanan projelerle ilgili olarak kamulaştırma kararlarının alınması ve diğer kamulaştırma işlemlerinin yürütülmesi konusunda Kurulun 17.07.2003 tarih ve 163/32 sayılı kararı ile BOTAŞ'a yetki verilmiştir.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunca verilen bu yetki çerçevesinde 2003 yılı içerisinde BOTAŞ tarafından, Gıps Alçı DGDH (Doğal Gaz Dağıtım Hattı), Delta Tuğla DGDH, Sivas-Malatya DGH (Doğal Gaz İletim Hattı), Malatya-G.Antep DGH, G.Antep-Adana-Mersin DGH, Konya-Isparta DGH ve Isparta-Nazilli DGH projeleri için; toplam 7 627 156 m² yüzölçümlü ve 3 308 adet taşınmaz mal için kamulaştırma kararı verilmiştir.

BOTAŞ tarafından kamulaştırma kararı verilen 3 308 adet taşınmaz maldan 424 adetinin kamulaştırma işlemleri tamamlanmış, geriye kalan 2 884 adetinin kamulaştırma işlemleri halen devam etmektedir.

3.4.3. Petrol Piyasasında Kamulaştırma Faaliyetleri

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu kapsamındaki tesisler için gerekli arazi, arsa ve binalara ilişkin hak veya mülkiyet edinimlerinin öncelikle anlaşma yoluyla yapılması esastır.

3

bölüm

FAALİYETLER

Bu Kanunda öngörülen faaliyetlerin gerektirmesi halinde;

- Rafineri ve lisanslı depolama tesislerine,
- İletim hatlarının mecralarına isabet eden arazi ve arsalarda irtifak hakkı tesisine ve bu hatların ayrılmaz parçası durumunda bulunan diğer binalar ve civarına isabet eden taşınmazlara,
- İşleme tesislerinden Kurumca belirlenecek olanlara,

İlişkin edinimler 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda belirtilen esaslar dahilinde kamulaştırma yoluyla da yapılabilir. Kamulaştırılan taşınmazın mülkiyeti Hazineye, kullanma hakkı kamulaştırma bedelini ödeyen lisans sahibine ait olur. Kullanma hakkı tapu siciline kaydedilmek suretiyle lisans sahibi adına yapılır ve bunlar lisansın bir parçası olup lisans müddetince devam eder. Lisansın sona ermesi veya iptali halinde, lisans sahiplerince ödenmiş bulunan kamulaştırma bedelleri iade edilmez.

Bu konuda Kurulca verilecek kamulaştırma kararı kamu yararı kararı yerine geçer ve müteakip işlemler Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre yürütülür.

Kurulca uygun görülenler de dahil olmak üzere rafinaj ve iletim lisans sahiplerine ait tesislerin tapu sicil kayıtlarına, herhangi bir tasarrufun Kurumun izni bulunmadıkça kaydolunamayacağı şerhi de verilir. (5015 S.K., Md. 11/a)

3.5. Denetim Faaliyetleri

2003 yılı içerisinde gerçekleştirilen denetim faaliyetleri aşağıda yer almaktadır:

- Elektrik piyasasında faaliyet gösteren 60 MW ve üzeri kurulu güce sahip 2 adet elektrik üretim ve 12 adet otoproduktör grubu lisansı sahibi firma nezdinde Elektrik Piyasasında Yapılacak Denetimler ile Ön Araştırma ve Soruşturmalarda Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca denetim yapılmıştır.
- Doğal gaz piyasasında faaliyet gösteren dağıtım lisansı sahibi 5 firma nezdinde Doğal Gaz Piyasasında Yapılacak Denetimler ile Ön Araştırma ve Soruşturmalarda Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca denetim yapılmıştır.

3

bölüm

FAALİYETLER

- 2003 yılı içerisinde 1 adet doğal gaz piyasasında ve 1 adet de elektrik piyasasında faaliyet gösteren firma hakkında soruşturma açılmış olup, soruşturmalar halen devam etmektedir.
- 03.10.2003 tarih ve 25248 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Enerji Piyasasında Faaliyet Gösteren Gerçek ve Tüzel Kişilerin Bağımsız Denetim Kuruluşlarınca Denetlenmesi Hakkında Yönetmelik hükümleri uyarınca bağımsız denetim firmalarının yetkilendirilmesine başlanmış olup, bu süreç halen devam etmektedir.

3.6. Rekabetin ve Tüketici Haklarının Korunması Faaliyetleri

3.6.1. Tüketici Haklarının Korunması Doğrultusunda Yapılan Çalışmalar

Tüketici Şikayetlerinin Değerlendirilmesi

2003 yılı içinde elektrik piyasası faaliyetleri kapsamında 40, doğal gaz piyasası faaliyetleri kapsamında 56 adet olmak üzere toplam 96 adet şikayet, genel evrak ve kurumumuz web sayfasında yer alan Tüketici Şikayeti Bildirim Formu kanalıyla kurumumuza iletilmiştir.

Bu şikayetlerin, 7'si fatura, 3'ü sayaç, 1'i usulsüz elektrik enerjisi tüketimi, 5'i kaçak elektrik enerjisi tüketimi, 9'u bağlantı talebi, anlaşma ve sözleşmelerden kaynaklanan sorunlar, 1'i elektrik kesintileri, 1'i tarifeler, 2'si voltaj, 4'ü mevzuat değişikliği talepleri ve 7'si diğer konuları içermektedir.

Bu tüketici talepleri aşağıdaki şekilde değerlendirilmiştir.

- 21 adedi için, ilgili dağıtım şirketlerinden uygulamaya ilişkin bilgi istenmiş ve dağıtım şirketince yapılan işlemin elektrik piyasası mevzuatına uygun olduğu konusunda tüketiciye bilgi verilmiştir.
- 9 adedi, bilgilendirmek ve konuyla ilgili olarak yapılacak çalışmalarda dikkate alınmasını ve değerlendirilmesini sağlamak amacıyla ilgili kurumlara gönderilmiştir.
- 4 adedinde, ihtilaf tüketici lehine sonuçlandırılmıştır.
- 6 adedi için ise ilgili kurum ve kuruluşlarla yazışmalar devam etmektedir.

3

bölüm

FAALİYETLER

Doğal gaz piyasası faaliyetlerine ilişkin, fatura konusunda 2, sayaç konusunda 7, bağlantı talebi, anlaşma ve sözleşmelerden kaynaklanan sorunlar konusunda 3, tarifeler konusunda 5 ve çeşitli şikayetler konusunda 29 adet tüketici talebi değerlendirilmiştir.

Bu tüketici talepleri aşağıda ifade edildiği şekilde işlem görmüştür.

- 33 adedi tüketici lehine sonuçlandırılmış olup, bunlardan 24 adedi ilgili Daire Başkanlığımızla birlikte yapılan ortak çalışma sonucu 02 Eylül 2003 tarih ve 25217 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan yönetmelik değişikliği ile çözümlenmiştir.
- 15 adedi için, ilgili dağıtım şirketlerinden uygulamaya ilişkin bilgi istenmiş ve dağıtım şirketince yapılan işlemin doğal gaz piyasası mevzuatına uygun olduğu konusunda tüketiciye bilgi verilmiştir.
- 8 adedi için ise ilgili kurum ve kuruluşlarla yazışmalar devam etmektedir.

Tüketici Dernekleri ve Sivil Toplum Kuruluşları ile Tüketici Sorunlarının Tespiti ve Çözüm Önerileri

Enerji sektöründe tüketici ihtiyaçlarının belirlenmesi, hizmet kalitesinin yükseltilmesi ve sistemin tüketici yararına işlenmesini sağlamaya yönelik düzenlemelerde tüketici dernekleri ve enerji sektörü ile ilgili diğer sivil toplum kuruluşlarının enerji piyasasında karar alma sürecine katkılarının sağlanması amacıyla tüketici dernekleri ve enerji sektörü ile ilgili diğer sivil toplum kuruluşlarından elektrik ve doğal gaz tüketicilerinin karşılaştıkları problemler ve bunların çözümü konusunda görüş ve önerileri istenmiş, ancak söz konusu kuruluşlardan yeterli destek sağlanamamıştır. 2004 yılında bu yöndeki çalışmaların sürdürülmesi planlanmıştır.

Tüketici Şikayeti Web Tasarımı

Elektrik ve doğal gaz kullanımı konusunda nihai tüketicinin bilgilendirilmesi, tüketici şikayetlerinin ve önerilerinin alınması amacıyla kurumumuz web sayfasının tüketici başlığı altında "Tüketicuyu Bilgilendirme" ve "Şikayet ve Öneriler" bölümü hazırlanmış ve ilgililerin hizmetine sunulmuştur.

3

bölüm

FAALİYETLER

3.6.2. Enerji Piyasasında Faaliyet Gösteren Tüzel Kişilerin Müşteri Hizmetleri Açısından Sorunlarının Tespiti ve Çözülmesini Sağlamaya İlişkin Çalışmalar

Elektrik ve Doğal Gaz Dağıtım Şirketleri Uygulamalarının İncelenmesi

Rekabet ve tüketici hakları konularında EGO Genel Müdürlüğü ve Başkent Elektrik Dağıtım A.Ş. yetkilileri ile yapılan görüşmeler ve enerji piyasası mevzuatının incelenmesi sonucu, mevcut mevzuata ilave edilmesi gerektiği düşünülen konu ve öneriler tespit edilmiş olup konu ile ilgili çalışmalar yürütülmektedir.

Enerji Sektöründe Faaliyet Gösteren Firmaların Müşteri Hizmetleri

Açısından Sorunlarının Tespiti ve Çözüm Önerilerinin Geliştirilmesi

Enerji Piyasasının serbestleştirilme sürecinde eşit taraflar arasında ayırım gözetilmemesi ilkesine dayalı istikrarlı ve rekabetçi bir piyasa yapısının tesisi için, enerji piyasasında faaliyet gösteren firmaların sundukları hizmetlerle ilgili karşılaştıkları sorunların tespiti ve bunların çözümü konusunda işbirliğine gidilerek bu doğrultuda sürdürülebilir çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla öncelikle piyasada faaliyet gösteren dağıtım şirketlerinden yapılabilecek çalışmalar konusunda görüş ve önerileri istenmiştir. Firmalardan gelen önerilerin değerlendirilmesi çalışmalarına başlanmıştır.

Diğer taraftan, doğal gaz dağıtım sektöründe faaliyette bulunan firmaların müşteri hizmetlerine ilişkin uygulamaların, karşılaşılan sorunlar ve çözüm yollarının yerinde tespiti ile kamuoyunda tüketici bilinci oluşturulması çalışmalarına ve bu konuda yapılabilecek mevzuat değişikliği önerilerine katkı sağlaması amacıyla bir program dahilinde dağıtım lisansı almış tüzel kişiler nezdinde gözlem ve incelemelerde bulunulması planlanmış olup, 2004 yılı ocak-şubat aylarını içeren bir program dahilinde doğal gaz dağıtım şirketleri ile görüşmelere başlanmıştır.

Bu yıl içerisinde elektrik sektöründe faaliyette bulunan firmalar ile ilgili olarak da aynı yöndeki çalışmalar başlatılacaktır.

3.6.3. Diğer Çalışmalar

3.6.3.1. Enerji Sektörünün Yeniden Yapılandırılması Konulu Toplantı

Elektrik Piyasası Kanununun yürürlüğe girişinin yıldönümü ile yeni piyasa modeline işlerlik kazandıracak aşamaların en önemlilerinden biri olan serbest tüketici haklarının yürürlüğe girdiği 3 Mart 2003 tarihi dikkate alınarak 2-3 Mart 2003 tarihleri arasında

3

bölüm

FAALİYETLER

Abant-Bolu'da elektrik ve doğal gaz sektörleri piyasa katılımcıları ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının davet edildiği "Enerji Sektörünün Yeniden Yapılandırılması" konulu toplantı düzenlenmiştir.

3.6.3.2. Doğal Gaz Piyasası Bilgilendirme Toplantıları

2003 yılı içerisinde, 22 ilimize doğal gaz verilebilmesi amacıyla, doğal gaz dağıtım ihalelerinin yapılmasından önce, piyasada faaliyette bulunmayı planlayan kişi ve kuruluşların doğal gaz ile ilgili yürürlükteki mevzuat konusunda bilgilendirilmesi amaçlanmış, bu doğrultuda;

20 Şubat 2003 tarihinde Konya'da,

21 Şubat 2003 tarihinde Kayseri'de,

10 Mart 2003 tarihinde Erzurum'da,

2-3 Mayıs 2003 tarihinde Çorlu'da,

5-7 Haziran 2003 tarihinde İzmir'de,

11-13 Temmuz 2003 tarihinde Balıkesir'de,

1-2 Ağustos 2003 tarihinde Kütahya'da,

8 Ağustos 2003 tarihinde Çorum'da,

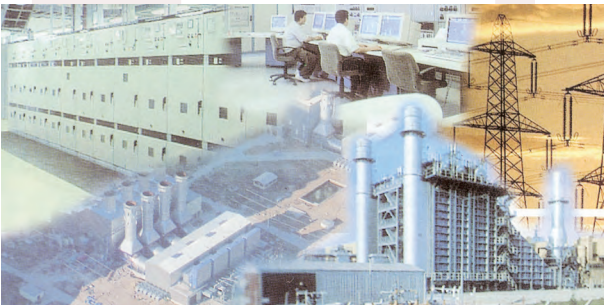
9 Eylül 2003 tarihinde Kırıkkale ve Kırşehir'de,

2-3 Ekim 2003 tarihinde Samsun'da düzenlenen "Doğal Gaz Dağıtım İhalesi Bilgilendirme Toplantıları" organizasyonları gerçekleştirilmiştir.

3.6.3.3. Enerji Piyasasının Serbestleştirilmesi Konulu Forum Düzenlenmesi

17 Ekim 2003 tarihinde kamu ve özel sektör temsilcileri, sivil toplum örgütleri, siyasi çevreler, basın ve tüketicilerin katılımıyla Ankara'da gerçekleştirilen enerji piyasasının serbestleştirilmesi konulu forum Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile birlikte düzenlenmiştir.

Doğal gaz piyasasının serbestleştirilmesi ve oluşan yapı, serbest tüketiciler, ikili anlaşmalar ve piyasa mali uzlaştırma mekanizması, maliyetleri yansıtan bazda fiyatlandırma uygulamasının piyasa oluşumu ve özelleştirme açısından değerlendirilmesi konularında bilgi verilen forumun konuşma metinleri kitap olarak basılmıştır.

3

bölüm
FAALİYETLER

3.7. Kurumun Taraf Olduğu Yargıya İntikal Eden Uyuşmazlık, Dava ve Takipler

2003 yılında Kurumun taraf olduğu yargıya intikal eden uyuşmazlık, dava ve takipler;

- **2002** yılından devreden davalara ait dosya sayısı 11'dir. Kurumun, davalı sıfatıyla temsil edildiği davalardan **3 adedi** Elektrik Piyasası Serbest Tüketici Yönetmeliğinin bazı maddelerinin iptali, **4 adedi** Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinin bazı maddelerinin iptali, **1 adedi** ise Kurul kararının iptali davalarıdır. Kurum tarafından açılmış olan davalardan **1 adedi** manevi tazminat davası olup diğer **2 adedi** Kurumun müdahil sıfatıyla temsil edildiği ceza davalarıdır.
- 2003 yılında;

10 adet Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinin bazı maddelerinin iptaline dair, **12 adet** Elektrik Piyasası Serbest Tüketici Yönetmeliğinin bazı maddelerinin iptaline dair, **6 adet** Elektrik Piyasasında Birden Fazla Piyasa Faaliyetini Sürdürmekte Olan Tüzel Kişilerin Mevcut Sözleşmelerinde Yapılacak Tadillere ve İletim Faaliyeti İle Vazgeçilen Faaliyetlerin Devrine İlişkin Yönetmeliğin bazı maddelerinin iptaline dair, **6 adet** Kurul kararının iptaline dair ve **13 adet** tam yargı davası olmak üzere **Danıştay** nezdinde toplam **47 adet**,

1 adet lisans başvurusu işleminin iptaline dair, **1 adet** Enerji Uzman Yardımcılığı Giriş Sınavında başarısız sayılma işleminin iptaline dair, **1 adet** tam yargı, **1 adet** personel işi olmak üzere **idare mahkemesi** nezdinde toplam **4 adet**,

2 adet el atmanın önlenmesi davası, **2 adet** kamulaştırmaz el atma davası, **22 adet** kamulaştırma olmak üzere **hukuk mahkemesi** nezdinde toplam **26 adet**

Kurum aleyhine dava açılmıştır.

2002 yılında yapılan **2 adet** suç duyurusuna dair, ceza davalarının açılması sonucu Kurum bu davalara müdahil olarak katılmıştır.

2003 yılında açılan dava sayısı **79** adettir. 2002 yılından devreden **11** adet dava ile bu sayı toplam **90'a** ulaşmıştır.

2003 yılında bu davalardan;

- Hukuk mahkemesi nezdinde açılmış olan 50.000.000.000-TL. tutarında **1 adet** manevi tazminat davasından feragat edilmiş, **2 adet** ceza davasında da şikayetçi vazgeçilmiştir. Kurum lehine sonuçlanan dava sayısı **3 adettir**.

3

bölüm

FAALİYETLER

3.8. Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Birliği ile Koordinasyon Konularında Yapılan Faaliyetler

Detayları aşağıda belirtilen; "Konferans ve Tanıtım Faaliyetleri", "Çok Taraflı Kuruluşlarla İlişkiler", "AB ile İlişkiler", "İkili İlişkiler" başlıkları kapsamında faaliyetlerde bulunulmuştur.

3.8.1. Konferans ve Tanıtım Faaliyetleri

Kurumsal yapımızın güçlendirilmesi, personelimizin bilgi ve tecrübelerinin artırılması, uluslararası platformlarda ülkemizin temsil edilmesi, AB ülkelerindeki uygulamaların takip edilmesi ve Kurumumuz ile ülkemizin yararına olacak önemli işbirliği imkanları tesis edilmesi amacıyla yurt dışında konferans ve tanıtım faaliyetleri yürütülmüştür.

Avrupa Birliği Komisyonu, Uluslararası Enerji Ajansı (UEA), Avrupa Enerji Düzenleyicileri Birliği (CEER), Enerji Piyasası Düzenleyicileri Bölgesel Birliği (ERRA), Cambridge Enerji Araştırmaları Birliği (CERA) ve Güneydoğu Avrupa Elektrik Düzenleme Forumu (SEEERF)'nun da aralarında bulunduğu uluslararası organizasyonlar ve diğer ülke enerji piyasası düzenleyici kurumlarının davetleri üzerine iştirak edilen konferans ve toplantılar için Kurum personelinden otuz dokuz kişi yurt dışı toplantısına katılmıştır.

Yurtdışı toplantılar kapsamında Macaristan, Yunanistan, Almanya, Belçika, Fransa, ABD, Romanya, İtalya, Litvanya, İran, Ukrayna, Avusturya, İspanya, Estonya, Mısır, Bulgaristan, Rusya, Hollanda ve İsviçre'de düzenlenen uluslararası toplantı ve konferanslara katılmış, ülke enerji piyasası regülatörleri ile görüşmeler yapılmıştır.

Ayrıca, Berlin İşbirliği Konseyi Toplantısı çerçevesinde, Kurum Başkanının Alman yetkililerle ikili görüşmeleri olmuş, ABD'nde düzenlenen Türk-Amerikan İş Konseyi Yıllık Konferansı'nda da Kurumumuz faaliyetlerinin tanıtımı yapılmıştır.

Yurtiçinde de çeşitli uluslararası konferanslara katılmış, bu çerçevede, Kurumumuzun katkılarıyla, ERRA'nın Tarife/Fiyatlandırma, Karşılaştırma/İzleme ve Lisans/Rekabet Komiteleri toplantıları, 16-17-18 Şubat 2003 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenmiştir. Macaristan Enerji Ofisi Başkanı ve ERRA Dönem Başkanı, Yunanistan Enerji Düzenleme Kurumu Başkanı ile Ermenistan Enerji Düzenleme Komisyonu Başkanı'nın da katıldığı ve ülkemizde ilk kez düzenlenen toplantılara Kurum Başkanı ve Kurul Üyeleri-miz de katılmışlardır.

Yukarıda belirtilen konferans ve toplantılarda, ülkemiz enerji sektörü, liberalleşme çalışmaları ve Kurumumuz faaliyetlerinin anlatıldığı detaylı sunumlar yapılmıştır.

Kurum personelinin katıldığı konferans ve toplantılar sonucunda personel tarafından hazırlanan dönüş raporları saklanmakta ve Kurumsal hafızanın oluşturulmasına katkıda bulunmaktadır.

Kurumsal hafıza ve bilgi birikimine katkı sağlayan diğer bir uygulama da UAB Yabancı Basın Bülteni'dir. Yaklaşık iki yıldan beri hazırlanmakta olan bülten, 2003 yılının son çeyreğinden itibaren EPDK Intranet sayfasında da Kurumun tüm çalışanlarının kullanımına açılmıştır. Bu bülten aracılığı ile uluslararası enerji piyasalarındaki gelişmeleri takip ve değerlendirme imkanı sağlanmaktadır.

3

bölüm

FAALİYETLER

3.8.2. Çok Taraflı Kuruluşlarla İlişkiler

Dünya Bankası (DB), Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ), UEA, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) ve Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) gibi çok taraflı kuruluşlarla ilişkiler sürdürülmüştür. Bu itibarla;

- Dünya Bankası'ndan temin edilen kredi çerçevesinde gerçekleştirilecek Enerji Sektörü Reform Programı kapsamında, Kurumumuz bünyesinde kurulan "Program Koordinasyon Birimi" (PKB), EPDK dahil olmak üzere, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (ETKB), Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB), Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ), Türkiye Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ), Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş. (TETAŞ), Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ) "Proje Uygulama Birimleri" (PUB) ve Dünya Bankası arasında temaslara devam edilmiştir. Dünya Bankası enerji misyonunun ülkemizi ziyaretleri sırasında, gereken koordinasyon ve Ekonomik Reform Kredisi (ERL) ile ilgili Hazine Müsteşarlığı koordinasyonunda yapılan çalışmalara katılım sağlanmış, değerlendirme raporlarına görüş bildirilmiştir.
- Kredi ile gerçekleştirilecek olan TETAŞ ve TEDAŞ'ın Yeniden Yapılandırma Projeleri, EPDK/Elektrik Piyasası Düzenleme, İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı (EPI) tarafından yürütülen Gelir Düzenlemesi ve Tarife Onayı Uygulamaları Projesi, ETKB'nin Hukuki Danışmanlık Hizmetleri Projesi'ne ilişkin prosedürler uygulanmış ve Banka'dan gereken onaylar alınmıştır. Bu çerçevede, TETAŞ ve TEDAŞ, danışmanlık hizmeti alımları için yaptıkları ihaleler sonucunda kazanan şirketler ile sözleşme müzakerelerini tamamlamışlardır. Projeler, hazırlanan taslak sözleşmelerin onay için Dünya Bankası'na gönderilmesi aşamasındadır. EPDK/EPI ve ETKB tarafından yürütülen projelerde ise danışman şirket-

3

bölüm

FAALİYETLER

ler ile sözleşmeler imzalanmış olup, halen projelere devam edilmektedir. PKB bünyesindeki danışmanların sözleşmeleri ise uzatılmıştır. Yine bu krediden finanse edilecek olan ve EPDK/Sektörel Rekabet ve Tüketici Hakları Dairesi Başkanlığı (SRT) tarafından yürütülen Kamuoyu Bilgilendirme Kampanyası'nın gerçekleştirilmesi için kurulan teknik komisyon çalışmalarına devam etmiştir.

- Danışman şirketlere yapılacak ödemeler ve Özel Hesabın takibi konularında Dünya Bankası ile PUB'larla koordinasyon içinde çalışılmıştır. Kredi sözleşmesi gereği, Dünya Bankası'na gönderilmesi gereken Mali Yönetim Raporları (FMR), Dünya Bankası ile Hazine'ye iletilmiştir. Ayrıca kredinin kullanımına ilişkin Kurumumuzun muhasebe kayıtları ve TETAŞ, TEDAŞ, ETKB'ye ait kayıtlar, bu Kurumlarla yapılan koordinasyon çerçevesinde tutulmuştur.
- Kredi kapsamında, Kurumumuzun Hazine Müsteşarlığı'ndan devraldığı ikraz kapsamında, Kurumumuz tarafından gerçekleştirilecek projelerden, Kurumun kendi kaynaklarından veya hibe yoluyla tamamlanabilecek kısmı iptal edilmiştir.
- Dünya Bankası aracılığı ile Japon Hükümeti tarafından sağlanan hibe, doğal gaz piyasasının serbestleştirilmesi ve personelin eğitimi için kullanılmıştır.

Japon Hükümeti tarafından sağlanan TF 026141 proje numaralı hibe ile finanse edilerek doğal gaz piyasasının serbestleştirilmesi ve Kurum personeline gerekli eğitimin sağlanması kapsamında Kurumumuz ile The Brattle Group Ltd. arasında EM-RA/02/513.01.1 sayılı sözleşme imzalanmıştır. Söz konusu proje kapsamında krediden 419.978,25 USD kullanılmıştır.

Ülkemizin uluslararası ilişkileri çerçevesinde;

- ABD Enerji Bakanlığı'nın "An Energy Overview of Republic of Turkey" başlıklı raporunun, Kurumumuzu ilgilendiren bilgileri güncelleştirilmiştir.
- DTÖ üye ülkelerin Ticaret Politikalarını Gözden Geçirme Mekanizması (TPRM) kapsamında, Dış Ticaret Müsteşarlığı koordinasyonunda, DTÖ Sekreteryası tarafından hazırlanan taslak rapor üzerinde yürütülen hazırlık çalışmalarına ve Cenevre'de gerçekleştirilen Üçüncü Türkiye İncelemesi Toplantısı'na katılmıştır.
- DTÖ'nün Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS) kapsamında ise Türkiye'nin taahhüt listesi ve muafiyet listesi ile ilgili Hazine Müsteşarlığı'nın koordinasyonunda yürütülen çalışmalar takip edilmiştir.

3.8.3. AB ile İlişkiler

Kurum; Avrupa Birliği ile olan ilişkilerini genel olarak, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Avrupa Birliği Komisyonu Türkiye Temsilciliği, INOGATE programı ve MEDA projeleri ile AB'nin Teknik Destek ve Bilgi Değişim Bürosu (TAIEX) ve Avrupa Enerji Düzenleyicileri Konseyi Güneydoğu Avrupa Bölgesel Elektrik Düzenleme Çalışma Grubu (CEER-SEEER-TF) ve ERRA aracılığı ile sürdürmüştür. Bu itibarla;

AB Komisyonu tarafından başlatılmış olan Güneydoğu Avrupa Bölgesel Elektrik Pazarı (SEE-REM) sürecine ve 8 Aralık 2003 tarihinde imzalanan yeni Mutabakat Zaptına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nca yürütülen hazırlık çalışmalarına katkı ve katılım sağlanmıştır.

SEE-REM süreci içerisinde, SEEERF ve CEER-SEEER-TF üyeliklerimiz 2002 yılından beri devam etmektedir. Kurumumuz bu çerçevede, CEER-SEEER-TF Kurumsal Uyumluluk (ICsb) Grubu'nun da sorumluluğunu üstlenmiş olup, bu çerçevedeki çalışmalara ve toplantılara yıl boyunca katılım sağlanmıştır.

AB'nin MEDA programı kapsamında, oluşturulmuş olan Akdeniz Bölgesi ülkelerinin enerji sektörlerinin hukuki ve idari açılardan yeniden yapılandırmasına ilişkin projesi çerçevesinde hazırlanmış olan rapor kapsamında, Türkiye'ye ve Kurumumuza ilişkin bilgiler güncellenmiştir. Ayrıca AB'nin INOGATE programı ve MEDA programı altında EURO-MED Energy Forum Projesi ile de yıl içerisinde irtibatta bulunulmuştur.

AB'nin TAIEX ofisi ile yıl boyunca iki şekilde irtibata geçilmiştir. Bunlardan birincisi TAIEX ilerleme veri tabanına ilişkin çalışmalar diğeri ise TAIEX'e yapılan teknik destek talepleridir.

Bu çerçevede 2002 yılı içerisinde yapılan teknik destek proje tekliflerimizden "İspanya'da Doğalgaz Alım Satım Anlaşmalarına İlişkin Kontratların Devri" konusunda bir çalışma gezisi TAIEX aracılığı ile 2003 yılı içerisinde gerçekleşmiştir. Diğer taraftan, 2003 yılı içerisinde, ölçme, iletişim ve kontrol altyapısı, kamusal hizmet yükümlülükleri, arz güvenliği; dağıtım, perakende ve toptan satış şirketleri arasındaki anlaşmazlıkların hali ve piyasaların izlenmesi ve denetlenmesine hususlarına ilişkin projeler teklifleri de ABGS aracılığı ile TAIEX ofisine sunulmuştur.

Yine AB ile işbirliği çerçevesinde, AB ile Bütünleşmeyi Destekleme Faaliyetleri programı çerçevesinde ise AB ile enerji alanında bütünleşmeyi desteklemeye ilişkin bir proje başvurusu da 2003 yılı içerisinde ilgili kuruluş ABGS'ye gönderilmiştir.

3

bölüm

FAALİYETLER

3 bölüm

FAALİYETLER

ERRA kapsamında, ERRA Genel Kurulu, AB Aday Ülkeler Çalışma Grubu, Lisans/Rekabet Komitesi ve Tarife/Fiyatlandırma Komitesi toplantılarına yıl boyunca Kurumumuzca katılım sağlanmıştır. Ayrıca, yıl boyunca, adı geçen komitelere ve çalışma gruplarına üye Kurumumuz personeli, komite toplantıları ve elektronik ortamda bilgi alışverişi aracılığı ile diğer üye ülkelerde meydana gelen gelişmeleri takip etme imkanı bulmuştur.

AB ile ilişkiler çerçevesinde, ABGS koordinasyonunda Ulusal Program çalışmaları koordine edilmiş olup, Ulusal Programın takip sürecine de devam edilmektedir. AB mevzuatının Türkçe diline çevrilmesine ilişkin süreç kapsamında ise 2001/77/AT ve 2003/55/AT sayılı direktiflerin tercüme tamamlanmıştır. AB'nin Stratejik Çevre Direktifi'nin Türk Mevzuatına dahil edilmesine ilişkin olarak Çevre Bakanlığınca yapılan çalışmalara da katkıda bulunulmuştur.

AB destekli EPDK Düzenleyici Bilgi Sistemleri ve yine AB destekli İtalyan Enerji Düzenleyici Otoritesi (AEEG) ile birlikte gerçekleştirilecek olan "EPDK'nın Kurumsal Yapısının Güçlendirilmesi" Eşleştirme (Twinning) Projelerine dair çalışmalara yıl boyunca devam edilmiştir.

3.8.4. İkili İlişkiler

İkili ilişkiler kapsamında, Amerika Birleşik Devletleri, Şili, İrlanda, Gürcistan, İtalya, Arnavutluk, İspanya, Yunanistan, Letonya ve ERRA aracılığı ile çeşitli Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri, SEE-REM süreci çerçevesinde ise birçok Güneydoğu Avrupa Ülkeleri ile temaslar gerçekleştirilmiştir.

Yıl içinde gerçekleştirilen koordinasyon çalışmaları sonucunda, İspanya Hükümetinin, Hükümetimiz ile imzalamış olduğu ekonomik işbirliği mutabakat zaptı çerçevesinde 2004 yılı başında doğal gaz piyasalarına ilişkin üç günlük bir seminer gerçekleştirilmiştir.

İkili işbirliği kapsamında ve Finlandiya teknik destek programı çerçevesinde perakende, satış ve dağıtım şirketleri arasındaki anlaşmazlıkların halli, piyasada faaliyet gösteren lisans sahiplerinin denetlenmesi, enerji borsalarına ilişkin bilgi transferinin gerçekleştirilmesi konularını içeren proje önerileri ile Hollanda'nın PSO/MATRA 2004 programı çerçevesinde değerlendirilmek üzere EPDK'nın piyasa izleme imkanlarının geliştirilmesine dair bir proje teklifi 2003 yılı içerisinde yapılmıştır.

ETKB, ABD Enerji Bakanlığı, Kurumumuz ve diğer tüm ilgili birimler ile birlikte ABD ile Türkiye arasında yapılması planan bir enerji nakli konferansı ve yuvarlak masa toplantısı için gerekli altyapı çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Kurumumuzun yurtdışı ile ilişkileri çerçevesinde değerlendirilen bir başka konuyu da yurtdışı eğitim hususu teşkil etmektedir. Bu çerçevede, özellikle de enerji uzman yardımcılarının yurtdışında eğitilmelerini teminen yurtdışı eğitim kuruluşları ile irtibata geçilmiş olup, bu çerçevede ilgili kuruluşlardan paket eğitim programları için teklif vermeleri talep edilmiştir.

3

bölüm

FAALİYETLER

3.9. Basın ve Halkla İlişkiler Konularında Yürütülen Faaliyetler

Kurumumuz, 2003 yılında Kurumun faaliyetlerine ilişkin basın açıklamaları, basın mensupları tarafından yöneltilen yazılı soruların cevaplandırılması, gazetecilerin haberlerini oluştururken faydalanacakları bilgi notlarının hazırlanması, Kurum Başkanı tarafından yazılı ve görsel basına verilen röportaj ve demeçlerin organizasyonu gibi çalışmalarla Kurumun kuruluş amacı ve faaliyetlerinin yazılı ve görsel medyada geniş bir şekilde yer alması sağlanarak kamuoyu etkin bir şekilde bilgilendirilmiştir.

Bu dönemde önem verilen bir diğer husus uygulama dönemi ile birlikte Kurum faaliyetlerinin tüm toplum kesimlerine anlatımına yönelik organizasyonların düzenlenmesidir.

Ankara ve İstanbul'da Türkiye Büyük Millet Meclisi, Sanayi Ticaret Bilgi Teknoloji ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Komisyonu Başkan ve Üyeleri, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, İstanbul Sanayi Odası, Türk İhracatçılar Meclisi Yönetim Kurulları ile enerji sektörü reform çalışmalarını anlatan tarafların görüş, öneri ve eleştirilerini alan toplantılar düzenlenmiştir.

Petrol Piyasası Yasasının yürürlüğe girmesi ile birlikte ilgili sektör temsilcilerinin katılımıyla ilk toplantının yanında Kurumun 2. kuruluş yıl dönümü toplantısı, Kayseri doğal gaz dağıtım şebekesinin temel atma törenine gazetecilerin katılımı işleri organize edilmiştir. Yıl sonunda Kurumumuzda gazetecilere yönelik geniş katılımlı "bilgilendirme toplantısı" düzenlenmiştir.

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

Bağlı ortaklık: Ana ortaklık tarafından hisselerinin doğrudan veya dolaylı olarak %50'den fazlasına veya aynı oranda pay hakkına ya da yönetim çoğunluğunu seçme hakkına sahip olunan şirket.

Dağıtım: Elektrik piyasasında; Elektrik enerjisinin gerilim seviyesi 36 kV ve altındaki hatlar üzerinden nakli

Doğal gaz piyasasında; doğal gazın müşterilere teslim edilmek üzere mahalli gaz boru hattı şebekesi ile nakli ve perakende satışı.

Dağıtım şebekesi: Bir doğal gaz dağıtım şirketinin belirlenmiş bölgesinde, işlettiği doğal gaz dağıtım tesisleri ve boru hatları.

Depolama: Günlük ve mevsimlik değişiklikleri karşılamak ve doğal gaz temininin azalması veya durması ile meydana gelen doğal gaz açığını gidermek amacıyla doğal gazın, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) veya gaz olarak depolanması.

Doğal gaz: Yerden çıkarılan veya çıkarılabilen gaz halindeki doğal hidrokarbonlar ile bu gazların piyasaya sunulmak üzere çeşitli yöntemlerle sıvılaştırılmış, basınçlandırılmış veya fiziksel işlemlere tabi tutulmuş (Sıvılaştırılmış Petrol Gazı -LPG hariç) diğer halleri.

Hidroelektrik santral: Akan suyun gücünü elektrik enerjisine dönüştüren santral.

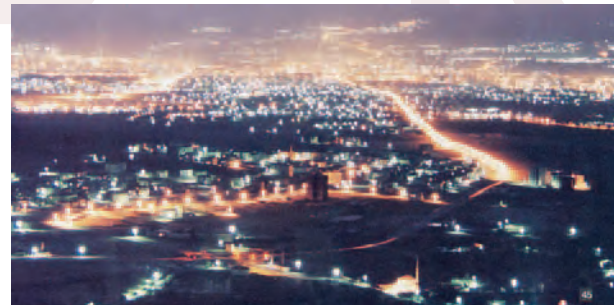
İletim: Elektrik piyasasında; Elektrik enerjisinin gerilim seviyesi 36 kV üzerindeki hatlar üzerinden nakli

Doğal gaz piyasasında; Üretime mahsus toplama hatları ve dağıtım şebekeleri haricindeki gaz boru hattı şebekesi veya sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) taşıma vasıtalarıyla gerçekleştirilen doğal gaz nakli.

Kojenerasyon: Birleşik ısı ve güç üretimi.

Lisans: Tüzel kişilere piyasa faaliyetinde bulunabilmeleri için Kanun uyarınca Kurul tarafından her bir piyasa faaliyeti için verilen izin belgesi.

Otoprodüktör: Esas olarak kendi elektrik enerjisi ihtiyacını karşılamak üzere elektrik üretimi ile iştigal eden tüzel kişi.

Otoprodüktör grubu: Esas olarak ortaklarının elektrik enerjisi ihtiyacını karşılamak üzere elektrik enerjisi üretimi ile iştigal eden tüzel kişi.

Perakende satış: Elektrik enerjisinin tüketicilere satışı.

Perakende satış hizmeti: Perakende satış lisansına sahip şirketler tarafından , elektrik enerjisi ve/veya kapasite satımı dışında, tüketicilere sağlanan sayaç okuma, faturalama gibi diğer hizmetler.

Perakende satış şirketi: Elektrik enerjisinin ve/veya kapasitenin ithalatı ve iletim sistemine doğrudan bağlı olanlar dışındaki tüketicilere perakende satışı ve/veya tüketicilere perakende satış hizmeti verilmesi ile iştigal edebilen tüzel kişi.

Piyasa: Elektrik piyasasında; Üretim, iletim, dağıtım, toptan satış, perakende satış, perakende satış hizmeti, ithalat ve ihracat dahil olmak üzere elektrik enerjisi ve kapasite alım satımı veya ticarî faaliyetleri ile bu faaliyetlere ilişkin işlemlerden oluşan elektrik enerjisi piyasası.

Doğal gaz piyasasında; Doğal gazın iletim, dağıtım, toptan satış, ithalat, ihracat ve LNG tesislerinde sıvı olarak veya yer altı ve yer üstü tesislerinde gaz veya sıkıştırılmış gaz olarak depolanması dahil olmak üzere alımı, satımı veya hizmet ve ticari faaliyetleri ile bu faaliyetlere ilişkin işlemlerden oluşan faaliyet.

Petrol Piyasasında; Petrolün; ithalini, ihracını, rafinajını, işlenmesini, depolanmasını, iletimini, ihrakiye teslimini, taşınmasını, dağıtımını, bayiliği işlemlerinden oluşur.

Rüzgar enerjisi santrali: Rüzgar gücünü elektrik enerjisine dönüştüren santral.

Serbest tüketici: Elektrik piyasasında; Kurul tarafından belirlenen elektrik enerjisi miktarından daha fazla tüketimde bulunması veya iletim sistemine doğrudan bağlı olması nedeniyle tedarikçisini seçme serbestisine sahip gerçek veya tüzel kişi.

Doğal gaz piyasasında; Yurt içinde herhangi bir üretim şirketi, ithalat şirketi, dağıtım şirketi veya toptan satış şirketi ile doğal gaz alım-satım sözleşmesi yapma serbestisine sahip gerçek veya tüzel kişi.

Petrol piyasasında; Kalorifer yakıtı, fuel-oil ve motorinde yıllık 5000 tondan aşağı olmayacak şekilde Kurum tarafından ürün bazında belirlenen tüketim miktarından fazla yıllık petrol tüketimi olan lisanslı kullanıcı.

Serbest olmayan tüketici (abone): Elektrik piyasasında; Elektrik enerjisi ve/veya kapasite alımlarını sadece bölgesinde bulunduğu perakende satış lisansı sahibi dağıtım şirketi veya perakende satış şirketlerinden yapabilen gerçek veya tüzel kişi.

Doğal gaz piyasasında; Doğal gazı kendi kullanımını için dağıtım şirketlerinden almak zorunda olan gerçek veya tüzel kişi.

Sertifika: Doğal gaz faaliyeti yapan tüzel kişilerin sistemde yer alacak tesislerinin tasarımı, yapımı, revizyonu, bakımı, onarımı, kontrolü, müşavirliği ve benzeri hizmetlerde bulunacak gerçek ve tüzel kişilerin yeterliliğini gösteren ve Kurul tarafından verilen izin.

Sıkıştırılmış doğal gaz: Doğal gazın basınçlandırılmış hali.

Sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) tesisi: Doğal gazın sıvı olarak taşınması ve depolanması amacıyla sıvılaştırılması, boşaltılması, depolanması ve tekrar gaz haline getirilmesi için kullanılan tesisler.

Tarife: Elektrik piyasasında; Elektrik enerjisinin ve/veya kapasitenin iletimi, dağıtımı ve satışı ile bunlara dair hizmetlere ilişkin fiyatları, hükümleri ve şartları içeren düzenlemeler.

Doğal gaz piyasasında; Doğal gazın iletimi, dağıtımı, LNG veya gaz olarak depolanması ve satışı ile bunlara dair hizmetlere ilişkin fiyat, hüküm ve şartları içeren düzenlemeler.

Termik santral: Yanma işlemi sonucu elde edilen enerjinin bir akışkana iletilmesi bunun da bir türbine ve buna bağlı olan jeneratöre çevrim içinde aktarılması esasına dayanan enerji üretim tesisi.

Toptan satış: Elektrik piyasasında; Elektriğin tekrar satış için satışı.

Doğal gaz piyasasında; Doğal gazın dağıtım şirketlerine ve serbest tüketicilere yapılan satışı.

Tüzel kişi (şirket): Kanun hükümleri uyarınca doğal gazın üretimi, iletimi, dağıtımı, toptan satışı, ithali, ihracı, ticareti ve depolanması fonksiyonlarını yürütmek üzere kurulmuş özel veya kamu hukuku tüzel kişisi.

Uluslararası enterkonneksiyon şartı: Ulusal elektrik sisteminin diğer ülkelere ait elektrik sistemi ile senkron paralel şekilde işletilebilmesini ve/veya söz konusu ülke elektrik sistemindeki bir üretim tesisi ya da üretim tesisinin bir ünitesinin Şebeke Yönetmeliği ve/veya Dağıtım Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak ulusal elektrik sistemine paralel çalıştırılabilmesi.

Üretim: Elektrik piyasasında; Enerji kaynaklarının, üretim tesislerinde elektrik enerjisine dönüştürülmesi.

Doğal gaz piyasasında; Doğal gazın 7.3.1954 tarihli ve 6326 sayılı Petrol Kanunu kapsamında Türkiye'de yer altında bulunan yataklarından yer üstüne çıkarılması, temizlenmesi ve arıtılması, toplama hatlarıyla iletim hatlarına kadar taşınması.

Üretim şirketi (işletmeci): Elektrik piyasasında; Otoprodüktörler, otoprodüktör grupları hariç olmak üzere, elektrik üretimi ve ürettiği elektriğin satışı ile iştigal eden tüzel kişi.

Doğal gaz piyasasında; Türkiye'de üretim faaliyetini gerçekleştiren tüzel kişi.

Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisi: Rüzgar, güneş jeotermal, dalga, gel-git, biyokütle, biyogaz ve hidrojen enerjisine dayalı üretim tesisleri ve kurulu gücü 50 megavat (MW) ve altında olan kanal veya nehir tipi hidroelektrik üretim tesisleri ile rezervuar hacmi yüz milyon metre küpün veya rezervuar alanı onbeş kilometrekarenin altında olan hidroelektrik üretim tesisleri.

E P D K